

เอกสารประกอบการอบรม หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก

ภาคที่สอง การเฉลิมฉลองพระธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้า

ส่วนที่ 1 ระเบียบการเกี่ยวกับศีลศักดิ์สิทธิ์

ส่วนที่ 2 ศีลศักดิ์สิทธิ์เจ็ดประการของพระศาสนจักร เฉพาะตอนที่สาม : ศีลมหาสนิท

ใช้ประกอบการอบรมฯ ในวันเสาร์ที่ 11 พฤศจิกายน 2023

วิทยากรโดย...

บิชอป วีระ อัครณัฐ

ประธานคณะกรรมการคาทอลิกฯ แผนกคริสตศาสนธรรม สภาพระสังฆราชฯ

บาทหลวง เซซุา ไชยเดช และบาทหลวง สมเกียรติ จูรอด

อาจารย์วิทยาลัยแสงธรรม

จัดการอบรมฯ โดย...

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกคริสตศาสนธรรม สภาพระสังฆราชฯ

รูปแบบออนไลน์ ผ่าน Zoom Meeting และ Facebook Live: Catechesis Cbct

คำนำ

เอกสารประกอบการอบรม “หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ภาคที่ 2 การเฉลิมฉลองพระธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้า” จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการอบรม โครงการจัดอบรมหนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก 4 ภาค ซึ่งจัดโดยคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกคริสตศาสนธรรม สภาพระสังฆราชฯ ในวันเสาร์ที่ 11 และ 18 พฤศจิกายน พ.ศ.2566/ ค.ศ.2023 ในรูปแบบออนไลน์ ผ่าน Zoom Meeting และ Facebook Live: Catechesis Cbct

เอกสาร ฯ นี้เป็นการสรุปย่อ “หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ภาคที่ 2 การเฉลิมฉลองพระธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้า” ส่วนที่ 1 ระเบียบการเกี่ยวกับ ศีลศักดิ์สิทธิ์ และส่วนที่ 2 ศีลศักดิ์สิทธิ์เจ็ดประการของพระศาสนจักร เฉพาะตอนที่สาม : ศีลมหาสนิท และใช้ประกอบการอบรมฯ ในวันเสาร์ที่ 11 พฤศจิกายน 2023 เพื่อสะดวก และง่ายต่อการติดตามขณะที่รับการอบรมฯ และเป็นแนวทางในการศึกษาหนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิกภาคที่สองฯ ดังกล่าวข้างต้นต่อไป ขอขอบคุณ

บาทหลวงเชษฐา ไชยเดช

อาจารย์วิทยาลัยแสงธรรม

4 พฤศจิกายน 2023

สารบัญ

คำนำ

สารบัญ

หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก

ภาคที่สอง : การเฉลิมฉลองพระธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้า

บทนำ : ทำไมต้องมีพิธีกรรม (CCC 1066-1075) 1-2

ส่วนที่ 1 ระเบียบการเกี่ยวกับศีลศักดิ์สิทธิ์ (CCC 1076)

บทที่ 1 ธรรมล้ำลึกปััสกา ในช่วงเวลาของพระศาสนจักร

ตอนที่ 1 พิธีกรรม – พระราชกิจของพระตรีเอกภาพ

และสรุป (CCC 1077-1112) 3-4

ตอนที่ 2 พระธรรมล้ำลึกปััสกาในศีลศักดิ์สิทธิ์ของพระศาสนจักร

และสรุป (CCC 1113-1134) 5-8

บทที่ 2 การประกอบพิธีศีลศักดิ์สิทธิ์ เฉลิมฉลองพระธรรมล้ำลึกปััสกา

ตอนที่ 1 การประกอบพิธีกรรมของพระศาสนจักร

และสรุป (CCC 1135 -1199) 9-11

ตอนที่ 2 พิธีกรรมหลากหลาย – พระธรรมล้ำลึกหนึ่งเดียว

และสรุป (CCC 1200 -1209) 11-17

ส่วนที่ 2 ศีลศักดิ์สิทธิ์เจ็ดประการของพระศาสนจักร เฉพาะตอนที่ 3 : ศีลมหาสนิท

ตอนที่ 3 ศีลมหาสนิท และสรุป (CCC 1322-1419) 18 -37

หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก

ภาคที่สอง : การเฉลิมฉลองพระธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้า

ส่วนที่ 1 ระเบียบการเกี่ยวกับศีลศักดิ์สิทธิ์

คุณพ่อเชษฐา ไชยเดช

บทนำ (หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ข้อ 1066-1075)

1. ทำไมต้องมีพิธีกรรม

“กิจการไถ่กู้มนุษยชาติและการถวายเกียรติแด่พระเจ้าอย่างสมบูรณ์นี้ ได้เริ่มต้นในพระราชกิจนำพิศวงที่พระเจ้าทรงกระทำในหมู่ประชากรแห่งพันธสัญญาเดิม และสำเร็จไปโดยพระคริสตองค์พระผู้เป็นเจ้า โดยเฉพาะอาศัยธรรมล้ำลึกปัสกา คือการรับทรมาน การกลับคืนพระชนมชีพจากบรรดาผู้ตาย และการเสด็จสู่สวรรค์อย่างรุ่งโรจน์ โดยธรรมล้ำลึกนี้ ‘พระองค์สิ้นพระชนม์เพื่อทำลายความตายของเรา และทรงกลับคืนพระชนมชีพเพื่อคืนชีวิตแก่เรา’ เพราะพระศาสนจักรทั้งหมดซึ่งเป็นเครื่องหมายและเครื่องมือนำพิศวงแห่งความรอดพ้นเกิดจากด้านข้างพระวรกายของพระคริสตเจ้าผู้สิ้นพระชนม์บนไม้กางเขน เพราะเหตุนี้ พระศาสนจักร โดยเฉพาะในพิธีกรรม จึงเฉลิมฉลองพระธรรมล้ำลึกปัสกาที่พระคริสตเจ้าทรงใช้เพื่อทรงบันดาลให้งานความรอดพ้นของเราสำเร็จไป (1067)

พระศาสนจักรประกาศและเฉลิมฉลองพระธรรมล้ำลึกนี้ของพระคริสตเจ้าในพิธีกรรมของตนเพื่อบรรดาผู้มีความเชื่อจะได้ดำเนินชีวิตตามพระพระธรรมล้ำลึกนี้และเป็นพยานถึงพระธรรมล้ำลึกนี้แก่โลกด้วย (1068)

2. คำว่า “Liturgy” (พิธีกรรม) หมายความว่าอย่างไร

“พิธีกรรมจึงเรียกได้อย่างถูกต้องว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่สมณะของพระเยซูคริสตเจ้า ในพิธีกรรมมนุษย์ได้รับความศักดิ์สิทธิ์อาศัยเครื่องหมายที่ประสาทรับรู้แลเห็นได้ และบังเกิดผลตามความหมายเฉพาะของเครื่องหมายแต่ละประการ ในพิธีกรรม พระกายทิพย์ของพระเยซูคริสตเจ้า กล่าวคือ พระองค์ผู้ทรงเป็นศิรัษะกับบรรดาคริสตชนผู้เป็นส่วนหนึ่งส่วนต่าง ๆ ของพระวรกาย เป็นผู้ประกอบคารวกิจทางการร่วมกันของพระวรกายทั้งหมด ดังนั้น การประกอบพิธีกรรมทุกอย่าง ในฐานะที่เป็นกิจการของพระคริสตเจ้าผู้ทรงเป็นสมณะ และเป็นกิจการของพระศาสนจักรซึ่งเป็นพระวรกายของพระองค์ จึงเป็นกิจการศักดิ์สิทธิ์อย่างเลอเลิศ ไม่มีกิจการอื่นใดของพระศาสนจักรที่มีประสิทธิภาพเสมอเหมือนได้ ทั้งใน ความสำคัญและในคุณภาพ” (สังฆธรรมนูญว่าด้วยพิธีกรรม ข้อ 7)

3. พิธีกรรมในฐานะที่เป็นบ่อเกิดแห่งชีวิต

พิธีกรรมเป็นสุดยอดที่กิจกรรมศักดิ์สิทธิ์ของพระศาสนจักรมุ่งไปถึง ในเวลาเดียวกันก็เป็นขุมแห่งพลังกำลังทั้งหมดของพระศาสนจักรที่หล่อไหลออกมา โดยทางพิธีกรรมพระคริสตเจ้ายังทรงดำเนินการไถ่กู้ต่อในพระศาสนจักร พร้อมกับพระศาสนจักร และโดยอาศัยพระศาสนจักรของพระองค์

4. การอธิษฐานภาวนาและพิธีกรรม

ความแตกต่างระหว่างพิธีกรรม (liturgy) และพิธีการ (ceremony)

พิธีกรรมกับกิจศรัทธาต่างกันอย่างไร?

พิธีกรรมเป็นคำภาวนาทางการของพระศาสนจักร เป็นการภาวนาสาธารณะ ได้แก่ มิสซา ปีพิธีกรรม ศิลศักดิ์สิทธิ์ ทำวัตร การเสกและอวยพร ฯลฯ

กิจศรัทธาเป็นคำภาวนาอันเกิดจากความศรัทธาของแต่ละคน ไม่ใช่คำภาวนาทางการของพระศาสนจักร เช่น การสวดสายประคำ นพวาร เติมนูรูป 14 ภาค ฯลฯ

5. การสอนคำสอนและพิธีกรรม

“พิธีกรรมก็เป็นจุดยอดที่กิจกรรมของพระศาสนจักรมุ่งไปหา และในเวลาเดียวกันก็เป็นบ่อเกิดที่พลังทั้งหมดของพระศาสนจักรหลั่งไหลออกมา” พิธีกรรมเป็นที่พิเศษเพื่อสอนคำสอนแก่ประชากรของพระเจ้า “โดยธรรมชาติของตน การสอนคำสอนมีความสัมพันธ์กับการประกอบพิธีกรรมและสิ่งคล้ายศิลปะทุกประการ เพราะในศิลปศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ โดยเฉพาะศิลปมหาสนิท พระเยซูคริสตเจ้าทรงทำงานทุกอย่างเพื่อเปลี่ยนแปลงมนุษย์” (1074)

การสอนคำสอนในพิธีกรรมพยายามแนะนำคริสตชนให้เข้าใจพระธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้า (กิจกรรมเช่นนี้เรียกว่า “mystagogia”) โดยเริ่มจากสิ่งที่แลเห็นได้เข้าไปถึงสิ่งที่แลเห็นไม่ได้ จากเครื่องหมายเข้าไปถึงความหมาย จาก “ศิลปศักดิ์สิทธิ์” เข้าไปถึง “พระธรรมล้ำลึก” การสอนคำสอนเช่นนี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้สอน คำสอนในท้องถิ่นหรือเขตแขวงนั้น การสอนคำสอนแบบนี้ซึ่งต้องการรับใช้พระศาสนจักรทั้งหมดที่มีจารีตและวัฒนธรรมต่างๆ จะต้องสอนความรู้พื้นฐานที่สมาชิกทั่วพระศาสนจักรจำเป็นต้องรู้เพื่อเข้าถึงพิธีกรรมในฐานะที่เป็นพระธรรมล้ำลึกและเกี่ยวข้องกับการเฉลิมฉลอง (ตอนที่หนึ่ง) แล้วจึงสอนเรื่องศิลปศักดิ์สิทธิ์เจ็ดประการและสิ่งคล้ายศิลปะต่างๆ (ตอนที่สอง) (1075)

ส่วนที่ I ระเบียบการเกี่ยวกับศีลศักดิ์สิทธิ์

บทที่ 1 พระธรรมล้ำลึกปัสกา ในช่วงเวลาของพระศาสนจักร

ตอนที่ 1 พิธีกรรม – พระราชกิจของพระตรีเอกภาพ (หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ข้อ 1077-1112)

พระบิดา ผ่านทางพิธีกรรม พระบิดาทรงทำให้เราเต็มไปด้วยพระพรต่างๆ ของพระองค์ในพระบุตร (พระวจนาถ) ผู้ทรงรับสภาพมนุษย์ ทรงสิ้นพระชนม์ และทรงกลับคืนพระชนมชีพเพื่อเรา และพระองค์ประทานพระจิตเจ้าลงในจิตใจเรา ในขณะที่เดียวกันพระศาสนจักรถวายพระพรแต่พระบิดาด้วยการนมัสการ สรรเสริญ ขอบพระคุณ พร้อมทั้งวอนขอพระองค์ อาศัยพระบารมีของพระบุตร และในความเป็นหนึ่งเดียวกับพระจิตเจ้า (ประมวลคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ข้อ 221)

เราจึงเข้าใจได้ว่าพิธีกรรมของคริสตศาสนามีสองมิติ คือ เป็นการตอบสนองด้วยความเชื่อและความรักต่อ “พระพรฝ่ายจิตต่างๆ” ที่พระบิดาพอพระทัยประทานให้เรา ในด้านหนึ่ง พระศาสนจักรที่ร่วมเป็นหนึ่งเดียวกับองค์พระผู้เป็นเจ้าของตนและเดชะพระจิตเจ้า ถวายพรแต่พระบิดา “สำหรับของประทานของพระองค์ที่อยู่เหนือคำบรรยายทั้งปวง” (2 คร 9:15) โดยการกราบนมัสการ ถวายคำสรรเสริญและขอบพระคุณ ในอีกด้านหนึ่ง และตราบจนจบสิ้นแผนการของพระเจ้า พระศาสนจักรไม่เลิกที่จะถวาย “ของถวายที่พระบิดาประทานให้พระศาสนจักร” แต่พระองค์ และย้งวอนขอพระองค์ให้ทรงส่งพระจิตเจ้าลงมาเหนือของถวายนี้ เหนือพระศาสนจักร เหนือบรรดาผู้มีความเชื่อและมวลมนุษยชาติทั่วโลก เพื่อว่าอาศัยการมีส่วนร่วมในการสิ้นพระชนม์และการกลับคืนพระชนมชีพของพระคริสตเจ้า-พระสมณะ และเดชะพระอนุภาพของพระจิตเจ้า การถวายพรแต่พระเจ้านี้จะได้บังเกิดผลเป็นชีวิต “เพื่อสรรเสริญพระสิริรุ่งโรจน์แห่งพระหรรษทานของพระองค์” (อฟ 1:6) (1083)

พระเยซูเจ้า (พระบุตร) ในพิธีกรรมของพระศาสนจักร พระคริสตเจ้าทรงให้ความหมายและทรงทำให้ธรรมล้ำลึกปัสกาของพระองค์เป็นจริงขึ้นมาในปัจจุบัน โดยประทานพระจิตเจ้าแก่บรรดาอัครสาวก พระองค์ประทานอำนาจแก่อัครสาวกและผู้สืบตำแหน่งจากพวกเขา ในการทำให้งานแห่งความรอดพ้นเป็นจริงในปัจจุบันผ่านทางพิธีบูชาขอบพระคุณและศีลศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ซึ่งพระองค์เองเพื่อประทานพระหรรษทานของพระองค์แก่บรรดาผู้มีความเชื่อทุกยุคทุกสมัยและทั่วทั้งโลก (ประมวลคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ข้อ 222)

“เพื่อทำงานยิ่งใหญ่สำเร็จ พระคริสตเจ้าประทับอยู่เสมอในพระศาสนจักร โดยเฉพาะในการประกอบพิธีกรรม พระองค์ประทับในพิธีบูชามิสซา ทั้งในตัวของผู้ประกอบพิธี เพราะ “เป็นพระองค์เองซึ่งแต่ก่อนนั้นทรงถวายพระองค์บนไม้กางเขน บัดนี้ ยังทรงถวายพระองค์อาศัยศาสนบริการของพระสงฆ์” และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง พระองค์ประทับอยู่ภายใต้รูปปรากฏของศีลมหาสนิท พระองค์ยังประทับอยู่ในศีลศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ด้วยพระอนุภาพ จนกระทั่ง เมื่อผู้ใดประกอบพิธีศีลล้างบาป พระคริสตเจ้าเองก็ทรงประกอบพิธีศีลล้างบาป 21 พระองค์ประทับอยู่ในพระวาจา เพราะเป็นพระองค์ที่ตรัส เมื่ออ่านพระคัมภีร์ในพระศาสนจักร ในที่สุด พระองค์ยังประทับอยู่เมื่อพระศาสนจักรอธิษฐานภาวนาและขับร้องเพลงสดุดี เพราะพระองค์ทรงสัญญาว่า “ที่ใดมีสองหรือสามคนประชุมกันในนามของเรา เราอยู่ที่นั่นในหมู่พวกเขา” (มธ 18:20)” (1088)

“โดยแท้จริงแล้ว พระคริสตเจ้าทรงทำให้พระศาสนจักร เจ้าสาวสุดที่รักของพระองค์ มีส่วนร่วมกับพระองค์เสมอในการประกอบพระราชกิจใหญ่ยี่งนี้ ซึ่งถวายพระสิริรุ่งโรจน์แด่พระเจ้าอย่างสมบูรณ์ และบันดาลความศักดิ์สิทธิ์แก่มนุษย์ พระศาสนจักรเรียกขานพระคริสตเจ้าเป็นองค์พระผู้เป็นเจ้าของตน และอาศัยพระองค์ถวายคารวกิจแด่พระบิดาในรันดร” (1089)

“ในพิธีกรรมที่ประกอบบนแผ่นดินนี้ เรามีส่วนลึ้มรสล่วงหน้าพิธีกรรมในสวรรค์ซึ่งประกอบอยู่ในนครเยรูซาเล็มศักดิ์สิทธิ์ ที่เรากำลังเดินทางมุ่งหน้าไปหา ในนครเยรูซาเล็มนี้ พระคริสตเจ้าประทับ ณ เบื้องขวาของพระเจ้า ทรงเป็นศาสนบริกรในสถานศักดิ์สิทธิ์ที่สุด และกระโจมแท้จริง เราขับร้องเพลงสรรเสริญพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้า พร้อมกับพลโยธาในกองทัพสวรรค์ เมื่อระลึกถึงบรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ที่เราหวังจะมีส่วนร่วมความสุขพร้อมกับท่าน เรากำลังรอคอยพระเยซูคริสต์ องค์พระผู้เป็นเจ้าของเรา จนกว่าพระองค์ผู้ทรงเป็นชีวิตของเรา จะทรงสำแดงพระองค์ แล้วเราก็จะปรากฏพร้อมกับพระองค์ในพระสิริรุ่งโรจน์ด้วย” (1090)

พระจิต ในพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์เราพบความร่วมมืออันเกิดผล อย่างใกล้ชิดที่สุด ระหว่างพระจิตเจ้าและพระศาสนจักร พระจิตเจ้าทรงเตรียมพระศาสนจักรให้พบปะกับองค์พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ทรงเชิญชวนให้ที่ชุมนุมระลึกถึงพระธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้า และทรงทำให้ธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้าปรากฏอยู่อย่างแท้จริงเป็นปัจจุบัน ทรงกระทำให้พระศาสนจักรรวมเข้ากับชีวิตและพันธกิจของพระคริสตเจ้า และทรงทำให้พระพรแห่งความเป็นหนึ่งเดียวกันเกิดผลในพระศาสนจักร (ประมวลคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ข้อ 223)

‘Anamnesis’ (ระลึกถึง) พิธีกรรมของคริสตชนไม่เพียงแต่ระลึกถึงเหตุการณ์ที่ได้ช่วยเราให้รอดพ้นเท่านั้น แต่ยังทำให้เหตุการณ์เหล่านั้นเป็นปัจจุบันและบังเกิดผลด้วย

“Epiklesis” (= การเรียกลงมาเหนือ) เป็นการอธิษฐานภาวนาที่พระสงฆ์วอนขอพระบิดาให้ทรงส่งพระจิตเจ้าผู้ทรงบันดาลความศักดิ์สิทธิ์ เพื่อให้ของถวายของเรา (ขนมปังและเหล้าองุ่น) กลายเป็นพระกายและพระโลหิตของพระคริสตเจ้า และบรรดาผู้มีความเชื่อที่รับของถวายเหล่านี้เองได้กลับเป็นของถวายมีชีวิตแด่พระเจ้าด้วย (1105)

Epiklesis พร้อมกับ Anamnesis จึงเป็นศูนย์กลางของการประกอบพิธีศีลศักดิ์สิทธิ์แต่ละครั้ง โดยเฉพาะศีลมหาสนิท (1106)

Epiklesis (คำวอนขอ) ยังเป็นบทภาวนาเพื่อให้เกิดผลสมบูรณ์เป็นความสนิทสัมพันธ์ของชุมชนกับพระธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้า “พระพรของพระเยซูคริสต์องค์พระผู้เป็นเจ้าของเจ้า ความรักของพระเจ้า และความสนิทสัมพันธ์ของพระจิตเจ้า” (2 คร 13:13) ต้องคงอยู่เสมอไปกับเราและบังเกิดผลนอกเหนือไปจากพิธีบูชาขอบพระคุณ พระศาสนจักรจึงอธิษฐานภาวนาขอพระบิดาให้ทรงส่งพระจิตเจ้าเพื่อทรงบันดาลให้ชีวิตของบรรดาผู้มีความเชื่อกลับเป็นของถวายที่มีชีวิตโดยการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจ เป็นภาพของพระคริสตเจ้า มีความสนใจต่อเอกภาพของพระศาสนจักรและมีส่วนร่วมในพันธกิจของพระศาสนจักรโดยการเป็นพยานและการรับใช้ด้านความรัก (1109)

ตอนที่ 2 พระธรรมล้ำลึกปัสกาในศีลศักดิ์สิทธิ์ของพระศาสนจักร

(หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ข้อ 1113-1134)

กิจกรรมทั้งหมดด้านพิธีกรรมของพระศาสนจักรเกี่ยวข้องกับพิธีบูชาขอบพระคุณและศีลศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ในพระศาสนจักรมีศีลศักดิ์สิทธิ์เจ็ดประการ ได้แก่ ศีลล้างบาป ศีลกำลัง ศีลมหาสนิท ศีลภัยบาป ศีลเจิมคนไข้ ศีลบวช และศีลสมรส ในตอนนี้กล่าวถึงเรื่องทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับศีลศักดิ์สิทธิ์ทั้งเจ็ดประการของพระศาสนจักร เรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประกอบพิธีร่วมกันของศีลต่าง ๆ จะกล่าวถึงในบทที่สอง และเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกับศีลแต่ละประการจะเป็นเนื้อหาของส่วนที่สอง (1113)

2.1 ศีลศักดิ์สิทธิ์ของพระคริสตเจ้า

“เรายึดมั่นในคำสอนของพระคัมภีร์ ธรรมประเพณีจากบรรดาอัครสาวก [...] และความเห็นพ้องต้องกันของบรรดาบิดาจารย์” ประกาศว่า “ศีลศักดิ์สิทธิ์ของพันธสัญญาใหม่ [...] ทุกศีลได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยพระเยซูคริสตเจ้า องค์พระผู้เป็นเจ้าของเรา” (1114)

ปัจจุบันพระคริสตเจ้าทรงแจกจ่ายศีลศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ โดยอาศัยศาสนบริการทั้งหลายของพระศาสนจักร

2.2 ศีลศักดิ์สิทธิ์ของพระศาสนจักร

พระศาสนจักรซึ่งพระจิตเจ้า “ทรงนำไปสู่ความจริงทั้งหมด” (ยน 16:13) ค่อย ๆ รู้จักชุมชนที่ตนได้รับจากพระคริสตเจ้า และกำหนด “วิธีการแจกจ่าย” ชุมชนที่เหมือนกับที่เคยทำเกี่ยวกับสารบบพระคัมภีร์และคำสั่งสอนความเชื่อเป็นเสมือนผู้จัดการดูแลพระธรรมล้ำลึกของพระเจ้าอย่างซื่อสัตย์ ดังนั้นตลอดช่วงเวลาหลายศตวรรษที่ผ่านมา พระศาสนจักรจึงได้กำหนดไว้ในการประกอบพิธีกรรมของตนว่า ศีลศักดิ์สิทธิ์ในความหมายเฉพาะของคำนี้ที่องค์พระผู้เป็นเจ้าของทรงตั้งไว้นั้นมีจำนวนเจ็ดศีลด้วยกัน (1117)

ศีลศักดิ์สิทธิ์เป็น “ของพระศาสนจักร” ในสองความหมายดังนี้ คือ เป็นศีลศักดิ์สิทธิ์ “โดยพระศาสนจักร” และ “เพื่อพระศาสนจักร” ศีลศักดิ์สิทธิ์มิได้ “โดยพระศาสนจักร” ก็เพราะว่าพระศาสนจักรเป็น “ศีลศักดิ์สิทธิ์” (เครื่องหมายและเครื่องมือ) ของการกระทำของพระคริสตเจ้าผู้ทรงทำงานโดยพระพันธกิจของพระจิตเจ้าในพระศาสนจักร ศีลศักดิ์สิทธิ์ยังมีไว้ “เพื่อพระศาสนจักร” ก็เพราะว่า “พระศาสนจักรสร้างขึ้นได้โดยศีลศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ” เพราะศีลศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้แสดงและถ่ายทอดพระธรรมล้ำลึกความสัมพันธ์กับ พระเจ้าองค์ความรัก พระธรรมล้ำลึกเรื่องพระเจ้าหนึ่งเดียวในสามพระบุคคลให้แก่มนุษย์ โดยเฉพาะในศีลมหาสนิท

ศาสนบริการของผู้รับศีลบวช หรือ “สมณภาพเพื่อศาสนบริการ” มีไว้เพื่อรับใช้สมณภาพที่มาจากศีลล้างบาป สมณภาพเพื่อศาสนบริการแสดงว่าพระคริสตเจ้าเองทรงทำงานในศีลศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ เดชะพระจิตเจ้าเพื่อพระศาสนจักร พันธกิจประทานความรอดพ้นที่พระบิดาทรงมอบไว้กับพระบุตรผู้ทรงรับสภาพมนุษย์นี้ถูกมอบไว้แก่บรรดาอัครสาวกและผ่านไปแก่ผู้สืบตำแหน่งต่อจากท่าน ท่านเหล่านั้นรับพระจิตของพระเยซูเจ้าเพื่อปฏิบัติงานในพระนามและพระบุคคลของพระองค์ ศาสนบริการของผู้รับศีลบวชจึงเป็นพันธะจากศีลศักดิ์สิทธิ์ที่รวมกิจกรรมทางพิธีกรรมกับสิ่งที่บรรดาอัครสาวกเคยพูดและทำให้ และผ่านทางท่าน กับสิ่งที่พระคริสตเจ้าผู้ทรงเป็นบ่อเกิดและรากฐานของศีลศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ เคยตรัสและทรงทำให้ (1120)

ศีลศักดิ์สิทธิ์สามประการ คือ ศีลล้างบาป ศีลกำลัง และศีลบวช นอกจากประทานพระหรรษทานแล้ว ยังประทานตรา หรือ “เครื่องหมาย” ที่ทำให้คริสตชนมีส่วนร่วมในสมณภาพของพระคริสตเจ้าและเป็นส่วนหนึ่งของพระศาสนจักรตามสถานะและบทบาทที่ต่างกัน การมีภาพลักษณ์ของพระคริสตเจ้าและพระศาสนจักรเช่นนี้เป็นผลงานของพระจิตเจ้าและไม่มีวันจะลบออกได้ แต่คงอยู่ตลอดไปในคริสตชนเป็นความพร้อมเพื่อจะรับพระหรรษทาน เป็นเสมือนคำสัญญาและประกันว่าพระเจ้าจะทรงปกป้องเขา และเป็นเสมือนการเรียกให้เขามาร่วมพิธีคารวกิจต่อพระเจ้าและรับใช้พระศาสนจักร เพราะฉะนั้นศีลทั้งสามนี้จึงรับซ้ำอีกไม่ได้เลย (1121)

2.3 ศีลศักดิ์สิทธิ์แห่งความเชื่อ

“ศีลศักดิ์สิทธิ์มีไว้เพื่อบันดาลความศักดิ์สิทธิ์แก่มนุษย์ เพื่อเสริมสร้างพระกายของพระคริสตเจ้า และเพื่อถวายเป็นคารวกิจแด่พระเจ้า ในฐานะที่เป็นเครื่องหมายยังมีจุดประสงค์เพื่อให้การสั่งสอนอบรมด้วยผู้รับศีลต้องมีความเชื่ออยู่ก่อนแล้ว แต่ถ้อยคำและจารีตพิธีของศีลศักดิ์สิทธิ์ก็ยังหล่อเลี้ยง เสริมพลังและแสดงความเชื่อให้ปรากฏด้วย เพราะเหตุนี้ ศีลศักดิ์สิทธิ์จึงได้ชื่อว่า ศีลแห่งความเชื่อ” (1123)

ความเชื่อของพระศาสนจักรมาก่อนความเชื่อของผู้มีความเชื่อซึ่งได้รับเชิญให้เขามารับความเชื่อนี้ เมื่อพระศาสนจักรประกอบพิธีศีลศักดิ์สิทธิ์ ก็ประกาศความเชื่อที่ได้รับมาจากบรรดาอัครสาวก ดังที่มีคำพังเพยตามคำกล่าวของ Prosper แห่ง Aquitan (คริสต์ศตวรรษที่ 5) ว่า “กฎการอธิษฐานภาวนาก็คือกฎการเชื่อ” (“Lex orandi, lex credendi” หรือ “กฎความเชื่อต้องกำหนดกฎการอธิษฐานภาวนา”) กฎของการอธิษฐานภาวนาเป็นกฎของความเชื่อ พระศาสนจักรเชื่อเหมือนกับที่อธิษฐานภาวนา พิธีกรรมเป็นองค์ประกอบของธรรมประเพณีศักดิ์สิทธิ์และทรงชีวิต (1124)

เพราะเหตุนี้ จึงไม่มีจารีตพิธีใด ๆ ของศีลศักดิ์สิทธิ์ที่จะถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขตามอำเภอใจหรือความสะดวกของศาสนบริกรหรือชุมชนได้ อำนาจปกครองสูงสุดของพระศาสนจักรเองก็ไม่อาจเปลี่ยนแปลงพิธีกรรมได้ตามอำเภอใจ แต่ต้องเชื่อฟังความเชื่อและให้ความเคารพทางศาสนาต่อพระธรรมล้ำลึกของพิธีกรรม (1125)

นอกจากนั้น เพราะศีลศักดิ์สิทธิ์แสดงให้เห็นและพัฒนาความสัมพันธ์ของความเชื่อในพระศาสนจักร กฎการอธิษฐานภาวนาจึงเป็นมาตรการหนึ่งที่สำคัญของการเสวนาที่ต้องการสถาปนาเอกภาพของบรรดาคริสตชนขึ้นใหม่ (1126)

2.4 ศีลศักดิ์สิทธิ์แห่งความรอดพ้น

ศีลศักดิ์สิทธิ์ที่ประกอบพิธีอย่างเหมาะสมกับความเชื่อ ประทานพระหรรษทานที่ศีลนั้นหมายถึง (ศีลศักดิ์สิทธิ์) มีประสิทธิผลเพราะพระเยซูคริสตเจ้าเองทรงทำงานในศีลเหล่านี้ เป็นพระองค์ที่ทรงประกอบพิธีล้างบาป เป็นพระองค์ที่ทรงทำงานในศีลศักดิ์สิทธิ์เพื่อประทานพระหรรษทานที่ศีลนั้นหมายถึงให้แก่ผู้รับ พระบิดาทรงฟังคำอธิษฐานภาวนาของพระศาสนจักรของพระบุตรของพระองค์เสมอ ในบท Epiklesis (บทวอนขอพระจิตเจ้า) ของแต่ละศีล พระศาสนจักรแสดงความเชื่อของตนถึงพระอานุภาพของพระจิตเจ้า ไผ่ยอมเปลี่ยนแปลงทุกสิ่งที่คุณสัมผัสฉันใด พระจิตเจ้าก็ทรงเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ยอมอยู่ใต้พระอานุภาพให้มีชีวิตพระเจ้าด้วยฉันนั้น (1127)

นี่คือความหมายของคำกล่าวของพระศาสนจักร ที่ว่า ศีลศักดิ์สิทธิ์ทำงาน *ex opere operato* (แปลตามตัวอักษรว่า “จากกิจการที่ทำเสร็จแล้ว”) ซึ่งหมายความว่า “โดยพระอานุภาพของงานไถ่กู้

ของพระคริสตเจ้าที่สำเร็จแล้วครั้งเดียวโดยมีผลตลอดไป” จากความจริงที่ว่าศีลศักดิ์สิทธิ์ประกอบพิธีตามเจตนาของพระศาสนจักร พระอานาথাของพระคริสตเจ้าและพระจิตของพระองค์จึงทำงานในพิธีนี้และผ่านทางพิธีนี้โดยไม่ขึ้นกับความศักดิ์สิทธิ์ส่วนตัวของศาสนบริกร กระนั้นก็ดี ผลของศีลศักดิ์สิทธิ์ก็ยังขึ้นกับสภาพจิตใจของผู้รับด้วยเหมือนกัน (1128)

พระศาสนจักรกล่าวย่ำว่าศีลศักดิ์สิทธิ์ของพันธสัญญาใหม่จำเป็นสำหรับความรอดพ้นของผู้มีความเชื่อในพระคริสตเจ้า “พระหรรษทานของศีลศักดิ์สิทธิ์” คือพระหรรษทานของพระจิตเจ้าที่พระคริสตเจ้าประทานให้และเป็นพระหรรษทานเฉพาะของแต่ละศีล พระจิตเจ้าทรงบำบัตริรักษาและเปลี่ยนแปลงผู้ที่รับพระองค์โดยบันดาลให้เขาละม้ายคล้ายกับพระบุตรของพระเจ้า ผลของชีวิตศีลศักดิ์สิทธิ์ก็คือเพื่อพระจิตเจ้าจะได้ทรงบันดาลให้ผู้มีความเชื่อเป็นบุตรบุญธรรมของพระเจ้า โดยทรงรวมเขาให้มีชีวิตร่วมกับพระบุตรเพียงพระองค์เดียว พระผู้ไถ่ (1129)

2.5 ศีลศักดิ์สิทธิ์แห่งชีวิตนิรันดร์

พระศาสนจักรเฉลิมฉลองพระธรรมล้ำลึกขององค์พระผู้เป็นเจ้า “จนกว่าพระองค์จะเสด็จมา” (1 คร 11:26) และ “เพื่อพระเจ้าจะได้ทรงเป็นทุกสิ่งในทุกคน” (1 คร 15:28) นับตั้งแต่สมัยอัครสาวกมาแล้ว พิธีกรรมมุ่งหาจุดหมายสุดท้ายของตนผ่านคำคร่ำครวญของพระจิตเจ้าในพระศาสนจักรว่า “มารานาธา” (1 คร 16:22) ดังนั้น พิธีกรรมจึงร่วมส่วนพระประสงค์ของพระเยซูเจ้าที่ว่า “เราปรารถนาอย่างยิ่งจะกินปัสกาศครั้งนี้ร่วมกับท่าน [...] จนกว่าปัสกานี้จะเป็นความจริงในพระอาณาจักรของพระเจ้า” (ลก 22:15-16) ในศีลศักดิ์สิทธิ์ของพระคริสตเจ้า พระศาสนจักรรับประกันมรดก มีส่วนชีวิตนิรันดร์กับพระองค์ แล้ว แม้ว่าจะยังคงรอคอย “ความหวังที่ให้ความสุข คือการสำแดงพระองค์ในพระสิริรุ่งโรจน์ของพระคริสตเยซู พระเจ้าผู้ยิ่งใหญ่และพระผู้ไถ่ของเรา” (ทต 2:13) “และพระจิตเจ้าตรัสพร้อมไปกับเจ้าสาวว่า ‘เชิญเสด็จมาเถิด’ [...] ข้าแต่พระเยซู องค์พระผู้เป็นเจ้า เชิญเสด็จมาเถิด” (วว 22:17,20) (1130)

ชีวิตที่เนื่องมาจากศีลศักดิ์สิทธิ์เป็นทั้งชีวิตส่วนตัวและส่วนรวมของพระศาสนจักรในเวลาเดียวกัน ในด้านหนึ่งผลนี้เป็นชีวิตสำหรับผู้มีความเชื่อแต่ละคนเพื่อพระเจ้าในพระเยซูคริสตเจ้า และในอีกด้านหนึ่ง ยังเป็นการเสริมพระศาสนจักรในความรักและในพันธกิจการเป็นพยานของพระศาสนจักรด้วย (1134)

เนื้อหาเสริม

ศีลศักดิ์สิทธิ์ คือ เครื่องหมายศักดิ์สิทธิ์ ที่พระเยซูเจ้าตั้งขึ้น เพื่อประทานพระหรรษทานแก่มนุษย์ องค์ประกอบสำคัญของศีลศักดิ์สิทธิ์แต่ละประการ คือ

1. ศาสนบริกรผู้ประกอบพิธี (minister)
2. วัตถุหรืออริยาบถที่เป็นเครื่องหมายของศีลศักดิ์สิทธิ์ (matter)
3. คำภาวนาสำคัญที่ทำให้เป็นศีลศักดิ์สิทธิ์ (form)

ศีลศักดิ์สิทธิ์	ผู้ประกอบพิธีปกติ	Matter	Form
1. ศีลล้างบาป	พระสังฆราช พระสงฆ์ สังฆานุกร	น้ำ (เท หรือ จุ่มลงในน้ำ 3 ครั้ง) * ประเทศไทยใช้เทน้ำ	“น... ข้าพเจ้าล้างท่าน เดชะพระนามพระบิดา และพระบุตร และพระจิต”
2. ศีลกำลัง	พระสังฆราช	การเจิมด้วยน้ำมัน คริสมาที่หน้าผากพร้อม ด้วยการปกมือ	“จงรับตราประทับพระพรของ พระจิตเจ้า”
3. ศีลมหาสนิท	พระสังฆราช พระสงฆ์	ปัง และ เหล้าองุ่น	บทขอบพระคุณ “รับปังนี้ไปกินให้ทั่วกัน นี่เป็น กายของเราที่จะมอบเพื่อท่าน” “รับถ้วยนี้ไปดื่มให้ทั่วกัน นี่เป็นถ้วยโลหิตของเรา โลหิตแห่งพันธสัญญาใหม่ อันยืนยง โลหิตซึ่งจะหลั่งออก เพื่ออภัยบาปสำหรับท่านและ มนุษย์ทั้งหลาย จงทำการนี้ เพื่อระลึกถึงเราเถิด”
4. ศีลอภัยบาป	พระสังฆราช พระสงฆ์	การสารภาพบาปด้วย ความเป็นทุกข์ถึงบาป และการทำกิจใช้โทษบาป	บทภาวนาอภัยบาปของพระสงฆ์
5. ศีลแต่งงาน	คู่สมรส	การแสดงความสมัครใจ ของคู่สมรส จับมือขวา	ผม (ดิฉัน).. รับคุณ .... เป็น ภรรยา (สามี) และสัญญาว่าจะ ซื่อสัตย์ต่อคุณ ทั้งในยามสุขและ ยามทุกข์ ทั้งในเวลาป่วยไข้และ เวลาสบาย เพื่อรักและยกย่องให้ เกียรติคุณ ทุกวันตลอดชีวิตของ ผม (ดิฉัน)
6. ศีลบวช	พระสังฆราช	การปกมือ	บทภาวนามอบถวายของ พระสังฆราช
7. ศีลเจิมคนไข้	พระสังฆราช พระสงฆ์	การเจิมด้วยน้ำมันเจิม คนไข้ที่หน้าผาก และมือของผู้ป่วย	“อาศัยการเจิมศักดิ์สิทธิ์นี้ อาศัย พระเมตตาอันพันของพระองค์ ขอพระเจ้าทรงช่วยท่านด้วย พระหรรษทานของพระจิตเจ้า” “ขอพระองค์ทรงช่วยท่านให้ พ้นบาป อีกทั้งทรงพระกรุณา บรรเทาทุกข์และช่วยให้รอดพ้น”

บทที่ 2 การประกอบพิธีศีลศักดิ์สิทธิ์ เฉลิมฉลองพระธรรมล้ำลึกปัสกา

(หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ข้อ 1135-1209)

คำสอนพื้นฐานเกี่ยวกับการประกอบพิธีศีลศักดิ์สิทธิ์นี้จะตอบคำถามแรก ๆ ที่บรรดาผู้มีความเชื่อ มักจะตั้งเกี่ยวกับเรื่องนี้ ได้แก่

- ใครประกอบพิธี
- ประกอบพิธีอย่างไร
- ประกอบพิธีเมื่อไร
- ประกอบพิธีที่ไหน

ตอนที่ 1 การประกอบพิธีกรรมของพระศาสนจักร

1. ใครประกอบพิธี

ผู้ประกอบพิธีกรรมคือ พระคริสตเจ้าทั้งครบ (Christus Totus) ทั้งศีรษะและพระกาย ในฐานะ สมณสูงสุดของเรา พระองค์ทรงประกอบพร้อมกับพระกายของพระองค์ ซึ่งได้แก่พระศาสนจักรในสวรรค์ และบนแผ่นดิน

ผู้ประกอบพิธีกรรมในสวรรค์ คือ พระนางมารีย์พระมารดาพระเจ้า ทูตสวรรค์ บรรดาอัครสาวก บรรดามรณสักขี และบรรดานักบุญทั้งหลายในสวรรค์ เมื่อเราประกอบธรรมล้ำลึกแห่งการช่วยให้รอดพ้น ในศีลศักดิ์สิทธิ์ เราก็มีส่วนร่วมในพิธีกรรมนิรันดร์นี้ด้วย

พระศาสนจักรผู้ประกอบพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์บนโลกนี้ ในฐานะประชากรสงฆ์ (แห่งศีลล้างบาป) ซึ่งแต่ละคนกระทำหน้าที่ในพิธีกรรมตามบทบาทของกระแสเรียกของตน ในความเป็นหนึ่งเดียวกับ พระจิตเจ้า ศาสนบริกรที่ได้รับการปลอบประโลมประกอบพิธีกรรมตามศีลวาทที่ตนได้รับ เพื่อรับใช้สมาชิกทุกคน ของพระ ศาสนจักร บรรดาพระสังฆราชและพระสงฆ์ประกอบพิธีกรรมในพระบุคคลของพระคริสตเจ้า ผู้เป็นศีรษะ

2. ประกอบพิธีกรรมอย่างไร

การประกอบพิธีกรรมเป็นการรวมเครื่องหมายและสัญลักษณ์เข้าด้วยกัน ซึ่งมีความหมายที่หยั่งรากลึกลงในงานการสร้างโลกและในวัฒนธรรมมนุษย์ หลายครั้งเครื่องหมายและสัญลักษณ์ในพิธีกรรม มาจากพระคัมภีร์ โดยได้รับการเผยแสดงอย่างสมบูรณ์ในพระบุคคลและในงานของพระเยซูเจ้า

เครื่องหมายต่างๆ ในพิธีกรรมบางอย่างมาจากสิ่งสร้างของพระเจ้า (แสงสว่าง น้ำ ไฟ ขนบปัง เหล้าองุ่น น้ำมัน ฯลฯ) บางอย่างมาจากชีวิตทางสังคม (การล้าง การเจิม การบีบึง) และบางอย่างมาจาก ประวัติศาสตร์แห่งความรอดพ้นในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิม (พิธีปัสกา เครื่องบูชา การปกมือ) เครื่องหมายที่เป็นแก่นสำคัญของศีลศักดิ์สิทธิ์ที่พระเยซูเจ้าทรงตั้งขึ้น จะเปลี่ยนแปลงไม่ได้

กิจกรรมและถ้อยคำในศีลศักดิ์สิทธิ์ มีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างมาก อันที่จริง แม้ว่ากิจการที่เป็นสัญลักษณ์ในตัวเองเป็นภาษาอยู่แล้ว กระนั้นก็ดี ก็ยังจำเป็นต้องใช้คำพูดของพิธีกรรมด้วย คำพูดกับการกระทำของพิธีกรรมแยกจากกันไม่ได้ เพราะเป็นเครื่องหมายและคำสั่งสอน ในฐานะที่ทำให้สิ่งซึ่งมีความหมายถึงเป็นจริง

การร้องเพลงและดนตรีในพิธีกรรม การร้องเพลงและดนตรีกับพิธีกรรมมีความสัมพันธ์อย่างยิ่ง ตัวบทของเพลงศักดิ์สิทธิ์ในพิธีกรรมจะต้องสอดคล้องกับข้อคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิก ถ้าเป็นไปได้เนื้อหาควรมาจากพระคัมภีร์ และตัวบทของพิธีกรรม คุณภาพของดนตรี และการเน้นการมีส่วนร่วมของผู้ร่วมพิธีกรรม ทำให้พิธีกรรมงดงามและสื่อถึงความงามของพระเยซูเจ้าได้อย่างชัดเจน นักบุญออกัสตินสอนว่า “ใครร้องเพลง ก็เท่ากับภาวนาเป็นสองเท่า”

รูปศักดิ์สิทธิ์ รูปภาพหรือพระรูปของพระเยซูเจ้าเป็นรูปศักดิ์สิทธิ์ด้านพิธีกรรมแบบยอดเยี่ยม (par excellence) รูปภาพหรือพระรูปอื่น ๆ ที่แทนแม่พระและบรรดานักบุญก็หมายถึงพระคริสตเจ้าผู้ทรงรับพระสิริรุ่งโรจน์ในพวกเขา พวกเขาประกาศพระวรสารเดียวกันที่พระคัมภีร์ถ่ายทอดผ่านทางคำพูด ช่วยปลุกเร้าและหล่อเลี้ยงความเชื่อของคริสตชน

3. ประกอบพิธีกรรมเมื่อไร

พิธีกรรมประกอบตามเทศกาลในพิธีกรรม คือ เทศกาลเตรียมรับเสด็จพระคริสตเจ้า เทศกาลพระคริสตสมภพ เทศกาลมหาพรต เทศกาลปัสกา และเทศกาลธรรมดา

ศูนย์กลางของเทศกาลด้านพิธีกรรมคือวันอาทิตย์ ซึ่งเป็นรากฐานและจุดศูนย์กลางของปีพิธีกรรม และมีจุดสูงสุดอยู่ที่การฉลองปัสกาประจำปี

ในปีพิธีกรรมนั้นพระศาสนจักรฉลองธรรมล้ำลึกทั้งครบของพระคริสตเจ้า ตั้งแต่การรับสภาพมนุษย์จนถึงการเสด็จกลับมาอย่างรุ่งโรจน์อีกครั้ง ตามวันที่กำหนดไว้ พระศาสนจักร พระศาสนจักรแสดงความรักอย่างพิเศษต่อพระนางมารีย์ พระมารดาของพระเจ้าด้วย พระศาสนจักรระลึกถึงบรรดานักบุญผู้ซึ่งมีประสบการณ์ชีวิตเพื่อพระคริสตเจ้า ได้ทนทุกข์พร้อมกับพระองค์และได้รับสิริรุ่งโรจน์พร้อมกับพระองค์

วันฉลองบังคับ (กฤษฎีกา 14) มาตรา 1246 # 2 อย่างไรก็ตาม สภาพระสังฆราชอาจจะยุบวันฉลองบังคับบางวันไป หรืออาจจะเลื่อนวันฉลองบังคับไปเป็นวันอาทิตย์ ทั้งนี้ต้องได้รับอนุมัติจากสันตะสำนักก่อน

เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายพระศาสนจักรมาตรา 1246 # 2 สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย ประกาศว่า “วันฉลองบังคับตรงวัน คือ ทุกวันอาทิตย์ตลอดปี และวันพระคริสตสมภพ ส่วนวันฉลองบังคับอื่น ๆ ได้แก่ วันสมโภชพระคริสตเจ้าสำแดงองค์ สมโภชพระเยซูเจ้าเสด็จขึ้นสวรรค์ สมโภชพระคริสตวรกาย สมโภชแม่พระได้รับเกียรติยกขึ้นสวรรค์ สมโภชนักบุญเปโตรและเปาโล และสมโภชนักบุญทั้งหลาย ให้เลื่อนไปฉลองวันอาทิตย์ถัดไป

วันฉลองบังคับอื่น ๆ ที่มาตรา 1246 # 1 ระบุไว้ให้ถือเป็นวันฉลองสำคัญและไม่บังคับ ได้แก่ วันสมโภชพระนางมารีย์ พระชนนีพระเป็นเจ้า วันสมโภชพระนางมารีย์ผู้ปฏิสนธินิรมล และวันสมโภชนักบุญยอแซฟ

ข้อสังเกต : วันสมโภชพระนางมารีย์พระชนนีพระเป็นเจ้า วันสมโภชพระนางมารีย์ผู้ปฏิสนธินิรมล และวันสมโภชนักบุญยอแซฟ ไม่ถูกกำหนดให้เป็นวันฉลองสำหรับประเทศไทย อาจจะฉลองตรงวันหรือวันเสาร์ถัดไปได้ ถ้าเลื่อนไปวันอาทิตย์ถัดไปก็จะไปตรงกับวันฉลองอื่น ๆ หรือไปตรงกับวันอาทิตย์ในเทศกาลมหาพรต

พิธีกรรมทำวัตรซึ่งเป็นบทภาวนาโดยส่วนรวมและสามัญของพระศาสนจักร คือบทภาวนาของพระคริสตเจ้า พร้อมกับพระศาสนจักรพระกายของพระองค์ อาศัยพิธีกรรมทำวัตร ธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้าที่เราเฉลิมฉลองในพิธีมิสซาทำให้ช่วงเวลาทั้งหมดของแต่ละวันศักดิ์สิทธิ์

4. ประกอบพิธีกรรมที่ไหน

คารวกิจ “เดชะพระจิตเจ้าและตามความจริง” (ยน 4:24) ในพันธสัญญาใหม่ไม่ผูกติดกับสถานที่ใดโดยเฉพาะ เนื่องจากพระเยซูเจ้าทรงเป็นพระวิหารที่แท้จริงของพระเจ้า ภายใต้การกระทำของพระจิตเจ้า บรรดาคริสตชนและพระศาสนจักรทั้งครบกลายเป็นพระวิหารของพระเจ้าผู้ทรงชีวิต กระนั้นก็ดีประชากรของพระเจ้าภายใต้เงื่อนไขของโลกนี้จำเป็นต้องมีสถานที่เพื่อให้ชุมชนสามารถรวมกันเพื่อประกอบพิธีกรรม

วัด คือ บ้านของพระเจ้า เป็นสถานที่แห่งการภาวนา ซึ่งพระศาสนจักรใช้เป็นทีประกอบพิธีบูชาขอบพระคุณโดยเฉพาะ และเพื่อกราบนมัสการพระเยซูเจ้าผู้ประทับอยู่อย่างแท้จริงในศีลมหาสนิทในตู้ศีลสถานที่สำคัญในวัดได้แก่ พระแท่น บรรณฐาน ตู้ศีล แก้วอีปรธาน อ่างล้างบาป และที่สารภาพบาป

ตอนที่ 2 พิธีกรรมหลากหลาย – พระธรรมล้ำลึกหนึ่งเดียว

ความมั่งคั่งที่ไม่อาจหยั่งได้ในพระธรรมล้ำลึกของพระคริสตเจ้า ไม่สามารถแสดงออกโดยธรรมประเพณีทางพิธีกรรมอันใดอันหนึ่งได้หมด ดังนั้น นับตั้งแต่แรกเริ่มแล้วที่ความมั่งคั่งนี้เราพบในประชากรและวัฒนธรรมต่าง ๆ ถึงการแสดงออกที่เป็นคุณลักษณะจากความหลากหลายและจากองค์ประกอบที่น่าพิศวง

เกณฑ์ซึ่งประกันความเป็นหนึ่งเดียวกันในความหลากหลายของธรรมประเพณีทางพิธีกรรม (จารีตต่าง ๆ) คือ ความซื่อสัตย์ต่อธรรมประเพณีของอัครสาวก คือความสัมพันธ์ในความเชื่อและในศีลศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ที่ได้รับมาจากอัครสาวก

ในพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศีลศักดิ์สิทธิ์นั้น มีปัจจัยบางอย่างที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ เพราะพระเจ้าได้ทรงสถาปนาไว้เช่นนั้น พระศาสนจักรก็มีหน้าที่เฝ้ารักษาไว้อย่างซื่อสัตย์ ภารกิจที่มีองค์ประกอบบางส่วนที่ยอมรับให้เปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งพระศาสนจักรมีอำนาจและบางครั้งเป็นหน้าที่ที่จะประยุกต์ให้เข้ากับวัฒนธรรมของประชากรที่หลากหลายด้วย

เสริมเรื่องอิริยาบถและกิริยาอาการในพิธีกรรม

พิธีกรรมไม่ใช่คำภาวนาในใจ แต่เป็นการแสดงออกทางถ้อยคำและอิริยาบถ กิริยาและอาการต่าง ๆ

อากัปกิริยาภายนอกในพิธีกรรมจึงเป็นการแสดงออกให้เห็นว่า มนุษย์เข้าร่วมพิธีกรรมด้วยกายและใจทั้งครบ

1. อิริยาบถที่ใช้ในพิธีกรรม

พิธีกรรมไม่ใช่การกระทำส่วนตัว แต่เป็นการแสดงออกของพระศาสนจักร ดังนั้นอิริยาบถต่างๆ จะต้องแสดงออกด้วยความเคารพ ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และเข้าใจถึงความหมายซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละวัฒนธรรม

ก) การยี่น

การยี่นเป็นอิริยาบถสำหรับศาสนบริกรที่พระแท่นบูชา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เป็นประธาน การยี่นยังเป็นอิริยาบถทั่วไปของชาวอิสราเอลในขณะภาวนา ผู้ได้รับเลือกสรรจากพระเจ้าบนสวรรค์ ต่างยี่นขอบพระคุณพระเจ้า

ข) การคุกเข่า

การคุกเข่าภาวนาเป็นเครื่องหมายแสดงถึงการกลับใจ เป็นท่าที่สอดคล้องกับท่าทีของการวิงวอน การใช้โทษบาป การถ่อมตน การคุกเข่าในยุโรปมีลักษณะเป็นการให้ความเคารพอย่างสูง

ค) การนั่ง

การนั่งเป็นอิริยาบถของผู้สั่งสอน

การนั่งขณะรับฟังพระวาจาของพระเจ้าเป็นการแสดงออกถึงการรับฟังอย่างตั้งใจ

ง) การก้มศีรษะ

มีการเชื่อเชิญให้สัตบุรุษก้มศีรษะก่อนจะรับพรแบบสง่าจากประธาน

จ) การหมอบกราบ

ใช้ในพิธีของผู้ที่ถวายตัวอย่างเด็ดขาดต่อหน้าพระสังฆราช ซึ่งได้แก่ผู้ที่จะบวชเป็นสังฆานุกร พระสงฆ์ และพระสังฆราช

2. กิริยาอาการที่ใช้ในพิธีกรรม

ก) การทำเครื่องหมายกางเขน

เป็นการแสดงความเชื่อและการเป็นคริสตชน

การยกมืออวยพร วิธีการอวยพรจะแตกต่างกันบ้างสุดแล้วแต่ท้องถิ่นและกาลสมัย คริสตชนมักจะเริ่มต้นทำกิจการที่สำคัญโดยทำเครื่องหมายกางเขน

ข) การข้อนอกหรือทูปอก

เป็นเครื่องหมายของความสำนึกผิด เป็นทูกซ์ถึงบาปด้วยความสุภาพถ่อมตน

ค) การยกสายตาขึ้นเบื้องบน

พระสงฆ์ทำกิริยาอาการนี้ เพื่อบรรยายถึงการกระทำของพระเยซูเจ้าในบทขอบพระคุณแบบที่ 1

ง) การกางมือภาวนา

ใช้ในกรณีที่พระสงฆ์ผู้เป็นประธานกล่าวคำภาวนาในพิธีบูชาขอบพระคุณ หรือในการอภิเษกในภาคตอนที่สำคัญ ๆ

เสริมเรื่องสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ศาสนภัณฑ์ และอุปกรณ์อื่น ๆ ที่ใช้เพื่อการประกอบพิธีกรรม

1. วัด (ecclesia)

คำว่า วัด มีที่มาจากคำภาษากรีก *ekklesia* ซึ่งหมายถึง หมู่คณะที่ถูกเรียกให้มาชุมนุมกัน วัดเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่ประทับของพระเจ้า และเป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรม จึงถูกเรียกร้องให้ต้องรักษาบรรยากาศที่สงบ และใช้วัดเพื่อกิจกรรมที่เหมาะสม วัดทุกแห่ง ต้องได้รับการเสกหรืออภิเษกก่อนเสมอ โครงสร้างทั้งภายนอกและภายในวัดต้องถูกออกแบบอย่างรอบคอบ คำนึงถึงการประกอบพิธีกรรม และที่สำคัญเมื่อได้เข้าไปอยู่ในวัด จะต้องมึบรรยากาศที่สัมผัสได้ว่า นี่คือนบ้านพระ

2. พระแท่น (altar)

พระแท่น คือสัญลักษณ์อันเด่นชัดที่สุด ที่หมายถึง องค์พระเยซูเจ้าที่ประทับอยู่กับชุมนุม และทรงเป็นประธานที่แท้จริง ผู้ทรงประกอบพิธีกรรม พระแท่นจึงเป็นศูนย์กลางของพิธีกรรม เมื่อเริ่มจะสร้างวัด จะต้องคิดถึงพระแท่นก่อนเป็นอันดับแรก พระแท่นประจำวัดของชุมชนจะต้องเป็นพระแท่นที่ติดอยู่ถาวรกับพื้น ไม่ใช่พระแท่นที่มีล้อเลื่อน หรือเคลื่อนที่ได้ (ที่อนุญาตให้ใช้ได้ในวันน้อย หรือโรงสวด) เป็นสัญลักษณ์ของ “ศิลาทรงชีวิต” (1ปต 2:4;เทียบ อพ 2:20) มีผ้าลินินสีขาวอย่างน้อย 1 ผืน ที่ได้รับการเสกแล้วปูแทนไว้เสมอ จะงดใช้ผ้าปูแทน เพียงครั้งเดียว คือ หลังมิสซาวันพฤหัสบดีศักดิ์สิทธิ์

เมื่อไม่มีพิธีกรรม ให้ใช้ผ้าอีกผืนหนึ่งคลุมแทนไว้ จะเป็นผ้าสีเดียว หรือถ้าจะรักษาธรรมเนียมดั้งเดิมที่ใช้สีตามเทศกาลหรือวันฉลองก็ได้ บนพระแท่นไม่ควรมีพลาสติกปูทับผ้าปูแทน

เมื่อต้องถวายมิสซา นอกวัด สามารถใช้โต๊ะแทนพระแท่นได้ แต่ต้องมีผ้าปู และมีเวลาพอสมควรเพื่อเตรียมโต๊ะตัวนั้นสำหรับใช้ในพิธี

3. บรรณฐาน (Ambo)

เป็นที่อ่านพระวาจา ควรตั้งในตำแหน่งที่โดดเด่น และมีเพียงบรรณฐานเดียว ก่อนใช้ต้องได้รับการเสก มีธรรมเนียมที่จะตั้งบรรณฐานทางด้านซ้าย (เมื่อเราหันหน้าหาพระแท่น) พิธีกรไม่ควรใช้บรรณฐานเพื่อการประกาศ หากไม่เริ่มพิธี ณ ที่นั่งของประธาน ก็อนุญาตให้เริ่มพิธีที่บรรณฐานได้ เคยมีธรรมเนียมตั้งเทียนหน้าบรรณฐาน แต่ได้เลิกปฏิบัติกันแล้ว

อาจตั้งดอกไม้พองาม หรือมีผ้าห้อย (antependium) ที่มีลวดลายสอดคล้องกับที่ใช้ปูบนพระแท่นก็ได้

4. ที่นั่งของประธาน

ประธานทำหน้าที่ในนามของพระเยซู ที่นั่งของประธานจึงควรอยู่ในที่โดดเด่น ให้ที่ชุมนุมมองเห็น ที่นั่งนี้ควรสวยงาม แต่ไม่ควรมีลักษณะเป็นเหมือนบัลลังก์ ที่นั่งของประธานควรได้รับการเสกเช่นเดียวกัน เมื่อมีพิธีกรรมที่ประธานไม่ใช่พระสงฆ์หรือสังฆานุกร (คือเป็นนักบวชหรือฆราวาส) จะไม่นั่งที่เก้าอี้ของประธาน ให้จัดเตรียมที่นั่งในตำแหน่งอื่นที่เหมาะสมแทน ช่าง ๆ ที่นั่งของประธาน มีที่นั่งเพื่อไว้สำหรับพระสงฆ์ร่วมฉลองพิธีกรรม รวมทั้งสังฆานุกร

5. ตู้ศีล (tabernacle)

เมื่อมีตู้ศีลอยู่ในวัด ตู้ศีลควรตั้งอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม โดดเด่น และมีบริเวณเพียงพอต่อการเฝ้าศีลส่วนตัว หากตู้ศีลอยู่ติดผนัง ควรมีลักษณะยื่นออกมาจากผนัง ตู้ศีลควรมีความสวยงาม ทำจากวัสดุที่ทรงคุณค่า จะต้องไม่เป็นวัสดุโปร่งใส ระหว่างประกอบพิธีกรรม จะต้องไม่เปิดตู้ศีลไว้ (ยกเว้นในมิสซาวันพฤหัสบดีศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งตู้ศีลจะว่างเปล่า) ภายในตู้ศีลให้ปูผ้ารองด้วยกาลิกส์ (corporal) ตู้ศีลต้องปิด ไม่คาถุญแจไว้ตลอดเวลา และเก็บกุญแจไว้ในที่ที่เหมาะสม

ช่างตู้ศีล มีตะเกียง หรือไฟที่เปิดไว้ตลอดเวลา เป็นธรรมเนียมที่ไฟหรือตะเกียงนั้น จะครอบด้วยกระจกสีแดง

6. กางเขน

บนพระแท่น หรือข้างพระแท่น ต้องมีกางเขนที่มีรูปพระเยซูถูกตรึงตั้งไว้เสมอ ทั้งในมิสซาและนอกมิสซา (ยกเว้น เมื่อมีการตั้งศีลฯ ให้เก็บกางเขนดังกล่าวนี้ ควรมีกางเขนเดียว หากหลังพระแท่น

มีไม้กางเขนที่มีพระเยซูถูกตรึงอยู่แล้ว ก็ไม่ต้องมีกางเขนอื่นอีก กางเขนที่ใช้แห่ เมื่อมาถึงพระแท่น ผู้ช่วยพิธีนำไปเก็บในห้อง sacristy หรือในที่ที่เหมาะสม

การมีกางเขนนี้ในพิธีกรรม โดยเฉพาะในพิธีมิสซา ก็เพื่อเน้นย้ำว่า พิธีกรรมนี้เป็นบูชาของพระเยซู

7. เทียน

เทียนที่ใช้สำหรับประกอบพิธีกรรม จะตั้งอยู่บนหรือข้างพระแท่นก็ได้ จำนวนของเทียน ยังถือเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงระดับการฉลอง คือ 1 คู่ สำหรับมิสซาทั่วไป 2 คู่สำหรับวันฉลอง 3 คู่สำหรับวันสมโภช และเทียน 7 เล่ม สำหรับมิสซาที่พระสังฆราชเป็นประธาน เทียนสำหรับประกอบพิธีกรรม ต้องเป็นเทียนสีขาว ไม่ต้องใช้สีเทียนตามสีของอาภรณ์พระสงฆ์ ตำแหน่งที่วางและความสูงของเทียนจะต้องไม่บดบังประธาน หรือทำให้ลำบากเมื่อต้องเดินรอบพระแท่น

มีธรรมเนียมการตั้งมาลา หรือหรีด ที่มีเทียนสี 4 เล่ม ในช่วงเทศกาลเตรียมรับเสด็จฯ จะไม่ตั้งมาลาหรือหรีดดังกล่าวแทนเทียนสีขาวบนพระแท่น แต่อนุญาตให้ตั้งใกล้ ๆ พระแท่นได้

8. ดอกไม้

การจัดดอกไม้ มอบถวายแด่พระเป็นกิจการที่ดี และมีความหมาย แต่ควรจัดให้เหมาะสมกับโอกาส ตามเจตนารมณ์ของพิธีต่าง ๆ ในรอบปีพิธีกรรม ดอกไม้ยังแสดงถึงการเฉลิมฉลอง และบอกถึงระดับของการฉลองนั้น ๆ เช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม บริเวณพระแท่น ไม่ควรประดับดอกไม้มากเกินไป ควร จนบดบังพระแท่น

ตามคำแนะนำของพระศาสนจักร จะไม่ใช้ดอกไม้พลาสติกในพิธีกรรมอย่างเด็ดขาด

9. ถ้วยกาลิกส์

ถือเป็นภาชนะศักดิ์สิทธิ์ ที่มีความสำคัญ ทำจากโลหะ เคลือบสีทอง ต้องเสกก่อนเสมอ ควรหลีกเลี่ยงการใช้ถ้วยแก้ว หรือเซรามิก (แตกได้) รวมทั้งถ้วยที่ทำจากวัสดุที่ดูดซับเหล้าองุ่น หรือเนื้อวัสดุอาจจะละลายผสมกับเหล้าองุ่นได้ หากถ้วยกาลิกส์ที่เคลือบสีทองไว้ เริ่มเก่าแล้ว จำเป็นต้องเคลือบใหม่

10. จานรองศีล (patena)

ใช้คู่กับถ้วยกาลิกส์ และต้องเสกก่อนเช่นเดียวกัน โดยปกติ จานรองนี้ จะใช้วางแผ่นศีลแผ่นใหญ่ สำหรับประธาน กรณีที่ใช้แผ่นศีลขนาดใหญ่พิเศษ ก็ต้องจัดหาจานรองที่มีขนาดใหญ่พอด้วย

11. ผอบศีล (ciborium)

ภาชนะศักดิ์สิทธิ์ที่ต้องเสกเช่นเดียวกัน ใช้ใส่แผ่นปังแผ่นเล็ก ผอบศีลควรทำจากวัสดุที่ทรงคุณค่าตามท้องถิ่นนั้น ๆ ไม่ใช่ภาชนะที่ใช้เพื่อการใช้งาน มาทำเป็นผอบศีล ผอบศีลมีทั้งที่มีที่จับ และมีลักษณะเป็นเหมือนชาม กรณีที่ตั้งศีล โดยใช้ผอบศีลแทนรัศมี ควรเลือกใช้ผอบศีลที่มีที่จับ (การตั้งศีลโดยใช้ผอบศีล จะตั้งเทียนเพียง 2 คู่ ถ้าใช้รัศมี จะตั้งเทียน 3 คู่)

12. ตลับใส่แผ่นศีล (pyx)

ใช้สำหรับใส่แผ่นศีลเพื่อผู้ป่วย เสกก่อนใช้ ไม่ควรใช้กล่องพลาสติก หรือแม่กล่องโลหะที่ใช้เพื่อกิจกรอื่นแทน

13. ชุดใส่น้ำและเหล้าองุ่น (cruets)

ควรทำจากแก้ว หรือคริสตัล โปร่งใส เพื่อมองเห็นภายในว่าบรรจุอะไร หากเป็นวัสดุสีทึบควรมีเครื่องหมายที่บ่งชี้ว่าสำหรับใสเหล้าองุ่นหรือใส่น้ำ

14. ที่ล้างมือพระสงฆ์

ควรมีขนาดพอเหมาะ ให้พระสงฆ์สามารถล้างมือได้ มีธรรมเนียมสำหรับพระสังฆราชจะใช้เหยือกหรือโถน้ำสวยงาม เพื่อแทนที่แทนการจุ่มมือ

15. เต้ากำยาน (incense boat)

ใช้ใส่ผงกำยาน ปกติจะมีลักษณะเข้าชุดกับหม้อไฟ ควรตรวจสอบว่าผงกำยานไม่เกาะติดเป็นก้อน มีช่องเพื่อใช้ตัก

16. หม้อไฟ (thurible)

ปัจจุบันมีหม้อไฟหลายแบบ ทั้งเป็นที่มีโซ่เส้นเดียว และที่มีหลายเส้น แต่ที่เหมาะสมสำหรับสำหรับใช้ คือมีโซ่ 4 เส้น

17. เกียนสำหรับนำขบวนแห่

ควรมีที่ตั้งเกียนที่สูงพอสมควร และเกียนมีขนาดใหญ่-สูง ให้ดูสวยงามเมื่ออยู่ในขบวนแห่เคียงข้างกางเขน เกียนสำหรับแห่นี้ เมื่อมาถึงพระแท่น ให้นำเกียนไปวางบนโต๊ะที่วางภาชนะศักดิ์สิทธิ์ (credence) หรือที่อื่นที่เหมาะสม บางแห่งวางที่หน้าหรือข้างพระแท่น ซึ่งทำได้ถ้ามีบริเวณเพียงพอ

18. ที่วางหนังสือ

อาจจะใช้ที่วางหนังสือที่ปรับระดับได้ ทำด้วยไม้หรือโลหะ มีความสวยงาม หรืออาจจะใช้หมอนที่ใช้สำหรับการนี้โดยเฉพาะก็ได้ (บางแห่งมีธรรมเนียมใช้หมอนตามสีของวันฉลอง) โดยปกติสนับสนุนให้เริ่มพิธี ณ ที่นั่งของประธาน หรือที่บรรณฐาน ซึ่งถ้าปฏิบัติเช่นนี้ ในภาคจบพิธีกรรม ยังไม่ควรวางที่วางหนังสือหรือหมอนรองบนพระแท่น ให้ยกมาพร้อมหนังสือ และภาชนะอื่น ๆ เมื่อเริ่มภาควิชาขอบพระคุณ

19. ผ้ารองถ้วยกาลิกส์ (corporal)

เป็นผ้าศักดิ์สิทธิ์ ที่ต้องเสกก่อนใช้ ขนาดไม่ได้สำหรับพิธีมิสซา และการตั้งศีลฯ เป็นผ้าลินินสีขาว รูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส เมื่อพับแล้วจะแบ่งเป็นเก้าช่อง มีรูปกางเขนปักด้วยด้ายสีแดง ในช่องกลางของแถวล่างสุด ผ้าผืนดีต้องให้ความสำคัญ ให้สะอาดอยู่เสมอ เพื่อแสดงออกถึงความเคารพต่อศีลมหาสนิท การซักผ้าผืนนี้ และผ้าศักดิ์สิทธิ์อื่น ๆ ควรปฏิบัติตามคำแนะนำของพระศาสนจักร ซึ่งมีธรรมเนียมชกน้ำแรก ใน sacarium หรืออาจจะใช้ภาชนะอื่นแทน และเทน้ำแรกลงพื้นดินโดยตรง ในพิธีกรรมหรือนอกพิธีกรรม เมื่อจะวางผอบศีลหรือถ้วยพระโลหิตบนโต๊ะ หรือในที่พักศีล จะต้องปูผ้าผืนนี้ก่อนเสมอ

20. ผ้าเช็ดถ้วยกาลิกส์ (purificator)

ถือเป็นผ้าศักดิ์สิทธิ์ที่ต้องเสกก่อนใช้เช่นเดียวกัน เป็นผ้าลินินสีขาว รูปทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า พับ 3 ตามแนวนอน แล้วพับครึ่ง เมื่อมีพระสงฆ์ช่วยส่งศีลจำนวนมาก ให้เตรียมผ้านี้ สำหรับให้พระสงฆ์เช็ดมือ ไม่ควรใช้ผ้าผืนนี้ซ้ำโดยไม่ได้ซัก ควรเปลี่ยนผ้าใหม่ทุกครั้ง แม้จะเป็นพระสงฆ์คนเดียวกันที่ถวายมิสซา

21. แผ่นแข็งปิดด้วยกาลิกส์ (palla)

เป็นผ้าลินินสีขาวรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีแผ่นกระดาดแข็ง หรือไม้ยูด้านใน ที่ผืนผ้าปักเป็นลวดลายที่เกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ทางพิธีกรรม ไม่จำเป็นต้องหุ้มพลาสติก จุดมุ่งหมายของการใช้แผ่นแข็งนี้ ก็คือ ใช้ปิดด้วยกาลิกส์ เพื่อกันฝุ่น หรือสิ่งแปลกปลอมตกลงไป

22. ผ้าเช็ดมือพระสงฆ์

ไม่นับรวมเป็นผ้าศักดิ์สิทธิ์ อย่างไรก็ตามก็ถือเป็นเรื่องน่าชม ที่จะใช้ผ้าลินินสีขาวเช่นเดียวกัน ไม่ควรเป็นสีอื่น ไม่ควรมีลวดลาย (การล้างมือของพระสงฆ์ เป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรม มีบทภาวนาควบคู่ไปด้วย) ผ้าผืนนี้จะพับ 4 ตามแนวนอน แล้วพับครึ่ง

23. อัลบา (alba)

อัลบา แปลว่า สีขาว จึงหมายถึงความบริสุทธิ์ ถือเป็นอาภรณ์พิธีกรรม ต้องเสกก่อนใช้ โดยทั่วไปจะใช้พร้อมกับรัดประคด แต่ถ้าอัลบามีรูปทรงที่ใส่ได้พอดีตัว ไม่ต้องใช้รัดประคดก็ได้

24. รัดประคด (cincture)

เป็นเชือกผ้า ใช้เพื่อให้ชุดอัลบาเข้ารูปทรงสวยงาม โดยทั่วไปจะใช้รัดประคดสีขาว แต่หากจะใช้สีตามวันฉลองก็ได้

25. สโตลา (stole, stola)

เป็นผืนผ้าห้อยคอ นับเป็นอาภรณ์ศักดิ์สิทธิ์ ที่ต้องเสกเช่นเดียวกัน

สโตลาที่ใช้คู่กับกาสุลา จะมีสีที่สอดคล้องกัน และไม่มีลวดลาย ส่วนสโตลาที่ใช้เพื่อใส่โดยไม่สวมกาสุลา (อนุญาต เมื่อมีจำนวนพระสงฆ์ร่วมสวดบูชาจำนวนมาก) จะมีลวดลายที่สอดคล้องกับพิธีกรรม ผืนผ้ากว้างและยาวกว่าสโตลาที่ใส่กับกาสุลา อย่างไรก็ตาม ไม่ควรยาวจนเกินพอดี

ความหมายประการหนึ่งของสโตลา คืออำนาจหน้าที่ของศาสนบริกร (ที่ได้รับศีลบวช) จึงสังเกตว่า การสวมสโตลาของพระสงฆ์ และสังฆานุกรจึงไม่เหมือนกัน เพราะสังฆานุกรมีอำนาจหน้าที่ไม่เท่าพระสงฆ์

26. กาสุลา (Casula)

เป็นเสื้อชั้นนอกที่พระสงฆ์สวมทับเสื้ออัลบา สำหรับถวายบูชามิสซา กาสุลาเป็นอาภรณ์ที่สวมเต็มตัวด้านบน สวมทางศีรษะเหมือนเสื้อที่ทำจากผ้าขนาดใหญ่และเจาะรูไว้สวมศีรษะ เนื่องจากเสื้อหุ้มห่อผู้สวมใส่และป้องกันเขาไว้เหมือนบ้านเล็ก ๆ หรือเต็นท์ เป็นอาภรณ์ที่พระสังฆราชและพระสงฆ์สวมเวลาประกอบพิธีมิสซา เป็นเครื่องหมายแสดงว่าผู้ประกอบพิธีที่สวมกาสุลา ได้ "สวม" พระคริสต์เพื่อกระทำการแทนพระองค์ระหว่างถวายบูชา

เสื้อกาสุลา ยังเป็นสัญลักษณ์แห่งความรักเมตตา ซึ่งครอบคลุมคุณธรรม ทุกอย่าง มีศักดิ์ศรี มีเกียรติเหนือสิ่งอื่นใด เพราะเสื้อนี้คลุมทับ เสื้อ และเครื่องหมายอื่น ๆ ทุกชิ้นไว้ เสื้อกาสุลา ไม่เพียงแต่หมายถึงความรักเมตตาเท่านั้น ต่อมา ยังหมายถึงคุณธรรมอื่น ๆ ด้วย เป็นต้นว่า ความยุติธรรม ความศักดิ์สิทธิ์ของพระสงฆ์ ความเป็นผู้มีใจซื่อบริสุทธิ์ พระคุณของ พระจิต ความกล้าหาญในการป้องกันความเชื่อ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแบกแอก (แอก = ภาระ) อัน "อ่อนนุ่ม และเบา" ของพระคริสต์เจ้า เพื่อติดตามพระองค์ไป นอกนั้นยังมีความหมายถึง ความเป็นหนึ่งเดียวกันของพระศาสนจักรอีกด้วย

27. แผ่นปัง (hostia)

เป็นปังไร้เชื้อ (ไม่ผสมสิ่งใด) ทำจากข้าวสาลีแท้ โดยทั่วไปจะทำเป็นสองขนาด สำหรับพระสงฆ์ขนาดใหญ่ และสำหรับสัตบุรุษจะขนาดเล็ก ปังแผ่นใหญ่ที่เตรียมไว้สำหรับพระสงฆ์ผู้เป็นประธาน รวมทั้งพระสงฆ์ผู้ร่วมที่อยู่ซ้ายขวา ไม่ควรตัดแบ่งครึ่งไว้ก่อน ถือเป็นหน้าที่ของประธานที่บิพระกาย (ปังที่เสกแล้ว) แล้วแบ่งให้พระสงฆ์ท่านอื่น

เป็นธรรมเนียมปฏิบัติ ที่จะให้นักบวชในอาราม เป็นผู้ผลิตแผ่นปัง

ในกรณีที่ปรารถนาจะใช้ปังไร้เชื้อที่มีรูปทรงเป็นก้อน เพื่อหักแบ่ง เหมือนในพิธีดั้งเดิม ต้องมั่นใจว่า ปังที่จัดทำนั้นมีคุณสมบัติเหมาะสม

การเก็บแผ่นปังควรเก็บในภาชนะที่รักษาสภาพของแผ่นปังได้ และมีลักษณะที่เหมาะสมด้วย

28. เหล้าองุ่น (wine, vinum)

พระศาสนจักรเรียกร้องอย่างหนักแน่น ให้ใช้เหล้าองุ่นแท้ (เทียบ ลก 22:18) (ไม่เกิน 20 ดีกรี) ไม่มีอนุญาตให้ใช้เหล้าอื่น ๆ แทน ควรเก็บเหล้าองุ่นให้มีสภาพสมบูรณ์ ใช้ภาชนะ หรือขวดที่เหมาะสม สามารถเลือกใช้เหล้าองุ่นแดงหรือเหล้าองุ่นขาวได้ เป็นที่สังเกตว่าเหล้าองุ่นที่ผลิตและมีขายทั่วไป จะไม่ใช่เหล้าองุ่นแท้ ตามคุณสมบัติที่พิธีกรรมเรียกร้อง จึงควรใช้เหล้าองุ่นที่พระศาสนจักร หรือพระสังฆราชท้องถิ่นรับรองแล้วเท่านั้น

หากเหล้าองุ่นเปลี่ยนสภาพแล้ว (มีรสเปรี้ยว) ไม่ควรใช้ และถ้ามีตะกอน ควรกรองให้สะอาดก่อน

หากมีผู้ป่วยที่ปรารถนาจะรับศีล แต่รับพระกายไม่ได้ จำเป็นต้องรับพระโลหิต ก็สามารถทำได้ โดยพระสงฆ์นำพระโลหิตที่เสกในมิสซาของวันนั้น บรรจุในบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม และปลอดภัย อย่างไรก็ตามถ้าต้องเก็บพระโลหิตไว้ในตู้คีล หรือที่อื่นใด จะต้องมั่นใจว่า สภาพของพระโลหิตจะยังคงสมบูรณ์

เสริมเรื่องข้อพึงใส่ใจในการอภิบาล

ความสำคัญของพิธีกรรมในด้านภายนอก

พิธีกรรมเป็นการประกอบของชุมชน จึงจำเป็นต้องมีระเบียบหรือกฎเกณฑ์ภายนอกเพื่อความเรียบร้อยถูกต้อง แต่ควรระวังการถือเลยเถิด 2 ทางคือ การถือตรงตามตัวอักษรทุกตอน และการไม่ใส่ใจปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้เลย

เครื่องหมายแสดงในพิธีกรรมเป็นแต่เพียงสิ่งชั่วคราว

เวลาประกอบพิธีกรรมที่อาศัยเครื่องหมายแสดง จะต้องทำให้เรามีความปรารถนาและกระหายที่จะได้พบพระผู้เป็นเจ้าในโลกของพระองค์อย่างสมบูรณ์ในขั้นสุดท้ายซึ่งเป็นจุดหมายปลายทางของเรา

เครื่องหมายแสดงเกี่ยวข้องกับชุมชนแต่ละแห่งและแต่ละสมัย

เครื่องหมายแสดงในพิธีกรรมที่เราใช้กันอยู่นั้นเป็นเครื่องหมายประติมากรรมที่พระเยซูเจ้าและพระศาสนจักรเลือกขึ้นมาใช้ ดังนั้นเครื่องหมายแสดงเองเปลี่ยนไปตามยุคสมัยหรือเปลี่ยนไปตามแต่ละท้องถิ่น

อิริยาบถและท่าทางภายนอก

การร่วมพิธีกรรมจะต้องเป็นการร่วมทั้งใจและกายพร้อมกัน การร่วมพิธีกรรมด้วยจิตใจที่เร่าร้อนและจดจ่อ ก็จะช่วยให้ออกแสดงออกด้วยความสงบเสงี่ยมสำรวม และในเวลาเดียวกัน อิริยาบถและท่าทางภายนอกที่เรียบร้อยเหมาะสม ก็มีอิทธิพลต่อจิตใจของเราด้วยเช่นเดียวกัน

ส่วนที่ 2 ศีลศักดิ์สิทธิ์เจ็ดประการของพระศาสนจักร เฉพาะตอนที่สาม: ศีลมหาสนิท

ตอนที่ 3 ศีลมหาสนิท

(หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ข้อ 1322-1419)

ความหมายของลำดับพิธีและขั้นตอนต่าง ๆ ในพิธีมิสซา (บูชาขอบพระคุณ)

คุณพ่ออนุสรณ์ แก้วขจร

ก่อนพิธี

พิธีกรรมคริสตชนเป็นพิธีกรรม “ศักดิ์สิทธิ์” มีจุดมุ่งหมายประการหนึ่งเพื่อบันดาลความศักดิ์สิทธิ์ให้แก่ผู้ร่วมพิธีกรรม ด้วยเหตุนี้ จำเป็นต้องมีการเตรียมอย่างดี ทั้งภายนอกและภายใน

การเตรียมด้านภายนอก คือการเตรียมสถานที่ ตลอดจนสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องใช้เพื่อการฉลองพิธีกรรม รวมไปถึงการเตรียมเป็นพิเศษของผู้ทำหน้าที่ศาสนบริกรด้านต่าง ๆ ทั้งพระสงฆ์ในฐานะผู้เป็นประธานประกอบพิธีกรรม สังฆานุกร ผู้ช่วยพิธีกรรม ผู้อ่านพระคัมภีร์ พิธีกร นักขับร้อง นักดนตรี และคนจัดวัด และที่ไม่อาจลืม คือประชาสัตบุรุษทั่วไป ก็ต้องมีการเตรียมด้านภายนอกในส่วนของตนด้วยเช่นเดียวกัน

การเตรียมด้านภายใน ภายถึงการเตรียมด้านจิตใจ ทั้งพระสงฆ์ ศาสนบริกรทุกบทบาท และฆราวาสทั่วไป ล้วนถูกเรียกร้องให้มีการเตรียมจิตใจ เพื่อให้ตนเองอยู่ในสถานภาพที่เหมาะสมที่จะเข้าร่วมงานเลี้ยงของพระเยซูเจ้า รับการหล่อเลี้ยงด้วยพระวาจาและศีลมหาสนิท

การเตรียมจิตใจร่วมกันเป็นหมู่คณะ ด้วยการภาวนา เป็นสิ่งน่าชมเชย สะท้อนภาพ คริสตชนในอดีตที่รวมกลุ่มกันภาวนา ขับร้องเพลงสดุดี รอคอยที่จะฉลองพิธีมิสซา เมื่อพระสังฆราชของตน หรือพระสงฆ์ เดินทางมาถึง (ในอดีต ไม่สามารถกำหนดเวลามิสซาได้ ขึ้นอยู่กับการเดินทางของพระสังฆราชหรือพระสงฆ์)

หลังสังคายนาวัติกันที่ 2 พระศาสนจักรเน้นการมีส่วนร่วมของประชาสัตบุรุษ ความพร้อมของที่ชุมนุมจึงได้รับความสำคัญ ดังปรากฏในคำอธิบายพิธีตอนเริ่มต้นว่า “เมื่อสัตบุรุษประชุมพร้อมกันแล้ว พระสงฆ์ผู้ประกอบพิธีกับผู้ช่วย เดินไปยังพระแท่น ระหว่างนั้น ขับร้อง “เพลงเริ่มพิธี”

การประชุมกันของประชาสัตบุรุษ เพื่อร่วมพิธีกรรม มีความหมายและมีความสำคัญ ดังถ้อยคำของพระเยซูที่ว่า “ที่ใดมีสองหรือสามคนชุมนุมกัน ในนามของเรา เราอยู่ที่นั่นในหมู่พวกเขา” (มธ 18:20) ในอดีต พระศาสนจักรตะวันออก เรียกพิธีมิสซา หรือพิธีบูชาขอบพระคุณว่า “Synaxis” แปลว่า “การประชุมกัน”

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. ปัจจุบัน แม้จะกำหนดเวลาของพิธีมิสซาไว้อย่างชัดเจน การใช้เวลาร่วมกันเพื่อภาวนาเตรียมจิตใจ ยังเป็นสิ่งที่ไม่ผิดหรือขัดกับการใช้เวลาเพื่อการเตรียมพิธีกรรม อย่างไรก็ตาม ไม่ควรมุ่งสวดตามสูตรหรือรูปแบบให้จบจนครบเวลา โดยไม่มีเวลาเงียบ ควรหยุดสวด ก่อนที่พิธีจะเริ่ม ทั้งเพื่อให้แต่ละคนได้เตรียมจิตใจเป็นการส่วนตัว และเพื่อการเริ่มต้นพิธีมิสซาจะได้มีความสง่างาม และเด่นชัด
2. บางแห่งใช้ช่วงเวลาของพิธีเริ่ม สำหรับการเตรียมบทเพลงร่วมกัน ขอแนะนำให้เป็นการร่วมร้องเพลงเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับบทเพลง ไม่ฝีกทักษะการร้องบทเพลงในช่วงเวลานี้

3. การรับศีลอภัยบาป : เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในพิธีมิสซาอย่างครบถ้วน ควรรับศีลอภัยบาปก่อนพิธีมิสซา อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุผลเพื่อการอภิบาล (มีผู้รับศีลอภัยบาปมาก) พระสงฆ์ ผู้ไม่ได้รับประกอบพิธีมิสซา อาจยังคงโปรดศีลอภัยบาป ระหว่างพิธีมิสซาได้ ในสถานที่ที่เหมาะสม และควรหยุดชั่วคราว เมื่อถึงตอนอ่านพระวรสาร และเมื่อถึงช่วงเสกศีล
4. การเตรียมเรื่องอื่นๆ เช่น เตรียมอ่านบทอ่าน ผู้ถือของถวาย เตรียมบทเพลง ฯลฯ ควรกระทำเสร็จสิ้นตั้งแต่ในช่วงนี้

1. เพลงเริ่มพิธี (เริ่มขบวนแห่)

บางครั้ง เมื่อมีขบวนแห่ จะเรียกว่า “เพลงแห่เข้า” จุดมุ่งหมายของการขับร้องเพลงเริ่มพิธี มีอยู่ 4 ประการด้วยกัน คือ

1. เป็นสัญญาณบอกถึงการเริ่มพิธี
2. รวมใจที่ชุมนุมให้เป็นหนึ่งเดียวกัน
3. เกริ่นนำหรือเน้นย้ำถึงการฉลองธรรมล้ำลึกของวันนั้นๆ
4. ประกอบขบวนแห่

เนื้อเพลงและท่วงทำนองของเพลงเริ่มพิธี จึงควรสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย 4 ประการ นี้

ขบวนแห่ และการขับร้องเพลงแห่เข้า (หรือเพลงเริ่มพิธี) ทำให้พิธีกรรมมีความสง่างามมากขึ้น รวมทั้งมีสัญลักษณ์อื่น ๆ ในขบวนแห่ที่ล้วนมีความหมาย ไม่ว่าจะเป็นการนำขบวนด้วยกายาน ที่มีควันพวยพุ่ง ส่งกลิ่นหอม ผู้ถือกางเขน และเทียน การแห่พระวรสาร และขบวนแห่ของศาสนบริกรที่เรียงลำดับตามลำดับชั้น ฯลฯ

ขณะขับร้อง ที่ชุมนุมจะยืนขึ้น แสดงออกถึงการต้อนรับ และเพื่อให้การแสดงออกดังกล่าวนี้ แสดงถึงความพร้อมเพียง และความเป็นหนึ่งเดียวกัน เพลงเริ่มพิธีจึงควรเป็นเพลงที่ทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการขับร้อง

มีธรรมเนียมตั้งแต่ในศตวรรษที่ 4 เมื่อเริ่มขบวนแห่ จะขับร้องบทเพลงต้อนรับพระสันตะปาปา หรือพระสังฆราช จึงมีการประพันธ์บทเพลงสำหรับใช้เพื่อการนี้ เช่น เพลง *Ecce sacerdos Magnus* และ เพลง *Evviva il papa* แม้ปัจจุบัน ธรรมเนียมนี้ก็ยังคงมีอยู่ อย่างไรก็ตาม ก่อนที่ขบวนแห่ของพระสังฆราช จะมาถึงพระแท่น ควรเริ่มขับร้องเพลงเริ่มพิธี เพื่อเข้าสู่การฉลองพิธีมิสซา

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. ระยะเวลาของขบวนแห่ บ่งบอกถึงความสง่า และระดับของการฉลอง เมื่อมีฉลองใหญ่ ควรมีระยะเวลาของการแห่พอสมควร และจัดเตรียมเพลงไว้ให้เหมาะสม จะเป็นการดี หากวันอาทิตย์ เลือกที่จะแห่เข้าสู่พระแท่น ทางประตูด้านหน้าของวัด ซึ่งแตกต่างจากวันธรรมดา ที่แห่จากห้องแต่งตัวพระสงฆ์
2. ในวันธรรมดา บางโอกาสไม่ขับร้องเพลงเริ่มพิธี สามารถอ่านบท “เพลงเริ่มพิธี” ที่มีอยู่ในหนังสือบทอ่าน แทนได้

2. การคำนับพระแท่น - การถวายกายาน

พระแท่น เป็นทั้งศูนย์กลางของวัด และศูนย์กลางของพิธีกรรม เพราะพระแท่น เป็นสัญลักษณ์หมายถึง องค์พระคริสตเจ้า ผู้ประทับอยู่กับที่ชุมนุม เมื่อขบวนแห่ของผู้ช่วยพิธี และพระสงฆ์ มาถึงที่หน้าพระแท่น จะแสดงความเคารพพระแท่นเสมอ

การแสดงความเคารพอย่างใกล้ชิด ด้วยการกราบพระแท่นของประธานนั้น ประธานทำในนามของ ประชาสัตบุรุษทั้งหมด ด้วยเหตุนี้ ในช่วงเวลาดังกล่าว เมื่อประธานก้มลงกราบพระแท่น ประชาสัตบุรุษ ควรก้มศีรษะของตน แสดงความเคารพพระแท่นไปพร้อม ๆ กันด้วย

(การแสดงความเคารพพระแท่น ด้วยการวางมือทั้งสองบนพระแท่น แล้วก้มลงจูบ ถือเป็น การแสดงความเคารพที่มีความหมายยิ่ง สำหรับโลกตะวันตก สำหรับประเทศไทย เพื่อให้สอดคล้องกับ วัฒนธรรมไทย ได้เปลี่ยนจากการจูบ มาเป็นการกราบ)

ในวันฉลองสำคัญ (รวมทั้งทุกวันอาทิตย์ ถ้าเห็นสมควร) ประธานจะถวายกำยานรอบพระแท่น มีความหมายว่าเป็นการแสดง ความเคารพ

นอกจากถวายกำยานรอบพระแท่นแล้ว เมื่อผ่านทางเขนที่มืองค์พระเยซูเจ้าถูกตรึง ประธานจะ ถวายกำยานแสดงความเคารพทางเขนด้วยเช่นกัน ทางเขนที่มืองค์พระเยซูเจ้าถูกตรึง ไม่ว่าจะอยู่หลังแท่น หรือเคียงข้างพระแท่น เป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายยิ่ง ทำให้เราระลึกถึงบูชานไม้ทางเขนของพระเยซู ให้มีความหมายสำคัญของพิธีมิสซาว่า ไม่ใช่แค่ “งานเลี้ยง” แต่เป็นการถวายชีวิตของพระเยซู เพื่อไถ่บาป เรา

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. เพื่อให้พระแท่น เป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ที่ชัดเจน หมายถึงองค์พระเยซูเจ้าผู้ประทับท่ามกลางเรา จึงไม่ควร มีหลายสิ่งหลายอย่างมากเกินไป ทั้งบนพระแท่น และที่หน้าพระแท่น
2. เมื่อมีการถวายกำยาน ควรขับร้องเพลงเริ่มพิธีอย่างต่อเนื่อง ไม่ถวายกำยานในความเงียบ หรืออย่างน้อย ยังมี เสียงดนตรีบรรเลงอยู่

3. การทำสำคัญมหากางเขน

เมื่อขับร้องเพลงเริ่มพิธีจบแล้ว ประธาน นำประชาสัตบุรุษทำสำคัญมหากางเขน “เดชะพระนามพระบิดา และพระบุตร และพระจิต” แล้วทุกคน ตอบรับพร้อมกันว่า “อาแมน”

การทำสำคัญมหากางเขนนี้ ไม่ใช่เป็นแค่อริยาบถสำหรับเริ่มพิธี หรือเริ่มการภาวนา แต่มีความหมายว่า เป็นการแสดงความเชื่อ 2 ประการด้วยกัน คือ 1. ความรอดของเรา มาจากธรรมล้ำลึก เรื่องไม้กางเขน และ 2. เรายังเอ่ยพระนาม “พระตรีเอกภาพ” ระหว่างการทำสำคัญมหากางเขน” เหมือนกับที่เราได้รับศีลล้างบาปในพระนามของพระตรีเอกภาพ การทำสำคัญมหากางเขน จึงเป็นการ ยืนยันการเป็นคริสตชน เป็นประชากรของพระเจ้า และเป็นสมาชิกของพระศาสนจักร ที่มาร่วมเป็นหนึ่ง เดียวกันเพื่อเฉลิมฉลองธรรมล้ำลึกปัสกา

การทำสำคัญมหากางเขน เริ่มที่หน้าผาก ตำแหน่งของความคิด ตามด้วยหน้าอก ตำแหน่งของ หัวใจ ที่แห่งความรู้สึกและความรัก สูดหายใจ ไหล่ทั้งสอง ที่ยึดมือทั้งสองข้างไว้ เป็นที่แห่งการลงมือ กระทำ

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. การทำสำคัญมหากางเขน ควรทำอย่างตั้งใจ และรำพึงถึงความหมายควบคู่ไปด้วย
2. การตอบรับ “อาแมน” ของประชาสัตบุรุษมีความสำคัญเช่นกัน ควรตอบรับอย่างพร้อมเพียง และเข้าใจความหมาย

4. คำทักทาย “พระเจ้าสถิตกับท่าน”

พระสงฆ์ทักทายประชาสัตบุรุษ ด้วยถ้อยคำที่มีความหมายยิ่ง ไม่ใช่คำทักทายทั่วไป แต่เป็นการทักทายพร้อมกับยืนยันถึงการประทับอยู่ของพระคริสตเจ้าท่ามกลางที่ชุมนุม และประชาสัตบุรุษก็ตอบรับคำทักทายนี้ด้วยการยืนยันถึงการประทับอยู่ของพระเยซูเจ้าเช่นกัน

มีคำทักทายจากพระสงฆ์ อยู่หลายแบบ แต่ล้วนมีความหมายเดียวกัน อิริยาบถประกอบการกล่าวถ้อยคำทักทายนี้ พระสงฆ์ จะแผ่มือทั้งสองข้าง हाสต์บุรุษ (เหมือนการสวมกอดบุคคลในครอบครัว ผู้ใกล้ชิด) เป็นท่าทางที่ให้ความอบอุ่น แสดงถึงการต้อนรับ และการเป็นหนึ่งเดียวกัน

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. คำทักทายนี้ มีความหมายเพียงพอแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีคำทักทายอื่น ๆ ที่เราใช้กันทั่ว ๆ ไป มากล่าวซ้ำอีก (เช่น สวัสดี เป็นต้น)

5. คำเกริ่นนำ

หลังจากกล่าวคำทักทายแล้ว พระสงฆ์ผู้เป็นประธาน (หรือสังฆานุกร หรือศาสนบริกรท่านอื่นที่ได้รับมอบหมาย) จะกล่าวเกริ่นนำสั้น ๆ สู่การฉลองในวันนั้น ๆ หรือแจ้งเจตจำนงพิเศษเพื่อการร่วมจิตใจเป็นหนึ่งเดียวกันของประชาสัตบุรุษ

6. การสารภาพผิด

ในพันธสัญญาเดิม ได้กล่าวไว้ว่า ใครก็ตามที่อยู่เฉพาะพระพักตร์พระเจ้า เขาจะรู้สึกถึงความไม่เหมาะสมของตนเอง เขาจะก้มศีรษะจดพื้นดิน ในพันธสัญญาใหม่ ก็เช่นกัน มีข้อความหลายตอนที่มุ่งย้ำให้เราสำนึกถึงความผิดบกพร่องของเรา “ถ้าเราพูดว่าเราไม่มีบาปเรากำลังหลอกตนเอง และความจริงไม่อยู่ในเรา พระองค์ทรงชื่อสัตย์แลงเที่ยงธรรม ถ้าเราสารภาพบาป พระองค์จะทรงอภัยบาปของเรา และจะทรงชำระเราให้สะอาดจากความอธรรมทั้งปวง” (1ยน 1:8-9)

การเตรียมจิตใจให้เหมาะสมเพื่อร่วมพิธีกรรมอย่างดี จึงเป็นสิ่งสมควรยิ่ง พิธีมิสซาในอดีต จะเริ่มต้นด้วยการอ่านพระคัมภีร์ การเตรียมจิตใจเป็นเรื่องส่วนตัว วัด หรือมหาวิหารเก่า เมื่อเข้าประตูวัด จะมีห้องเล็ก ๆ ที่เรียกว่า *Atrium* (ห้องแห่งหัวใจ) ไว้ให้ผู้มาร่วมพิธี ได้เตรียมจิตใจให้สงบ เพราะแต่ละคน ต่างมาในสภาพที่แตกต่างกัน จำเป็นต้องขจัดอารมณ์ที่วุ่นวาย พ้นจากเสียงอึกทึกจากชีวิตประจำวัน และยกจิตใจขึ้นหาพระเจ้า

ปัจจุบันไม่มี atrium หรือ ห้องแห่งหัวใจนี้แล้ว แล้วช่วงเวลาของการเตรียมจิตใจให้เหมาะสมกับการฉลองธรรมล้ำลึกถูกกำหนดไว้ในช่วงเริ่มพิธีนี้

ประธานจะกล่าวเชิญชวนเราให้สำนึกถึงความผิดบกพร่องของเรา แล้วทุกคนสวดบทสารภาพผิดพร้อมกัน เป็นการสารภาพผิดกับพระเจ้า และกับกันและกัน และไม่ใช่แค่การทำผิดด้วยกาย - วาจา และใจ แต่ยังรวมถึงการละเลยการทำความดีด้วย

ในตอนท้ายของบทสวด นอกเหนือจากวอนขอแม่พระ และบรรดานักบุญแล้ว เรายังขอให้เพื่อนพี่น้อง คนข้างซ้าย-ข้างขวา ได้ภาวนาเพื่อตัวเราด้วย

ท่าทีของการสวดบทสภารภาพผิดนี้ จึงเรียกร้องการแสดงออกมาจากใจ การตีกอล์ฟตัวเอง เป็นเครื่องหมายภายนอกที่ยอมรับว่าเรามีข้อบกพร่อง และยังต้องการพระพรพรทานจากพระ ยังต้องกลับใจ และเปลี่ยนแปลงชีวิตให้ดีขึ้นเสมอ

เมื่อสวดบทสภารภาพผิดแล้ว ประธานแต่ผู้เดียว จะสวดบทขออภัยบาป บทภาวนานี้ ไม่ใช่บทอภัยบาปบทเดียวกับที่พระสงฆ์สวดเมื่อเรารับศีลอภัยบาป เนื้อหาของบทสวด คือ “ขอพระเจ้าผู้ทรงสรรพานุภาพ ทรงพระกรุณาอภัยบาป และนำเราไปสู่ชีวิตนิรันดร” ประธานสวดขอพระเจ้าอภัยบาปทุกคน รวมทั้งตัวท่านเองด้วย

แทนการสภารภาพผิด บางโอกาส ประธานจะเสกน้ำเสก และพรหมตนเอง ก่อนที่จะพรหมให้สัตบุรุษ ความหมายของการพรมน้ำเสกก็คือ เพื่อระลึกถึงศีลล้างบาป ขณะที่พระสงฆ์พรมน้ำเสกให้เรา เราจะก้มศีรษะรับการพรมน้ำเสก พร้อมกับทำสำคัญมหากางเขน

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. เพื่อให้การสภารภาพผิด เกิดคุณค่าอย่างแท้จริง และทำให้เราเหมาะสมที่จะร่วมฉลองพิธีกรรม ดังคำที่พระสงฆ์กล่าวนำ เราควรสวดบทนี้อย่างตั้งใจ และทบทวนตนเองอย่างดีควบคู่ไปด้วย
2. เมื่อมีพิธีกรรมอื่น เพิ่มเติมในตอนพิธีมิสซา จะงดการสภารภาพผิด

7. บทรำวิงวอน (กีรีเอ)

เป็นบทรำวิงวอนขอพระกรุณาจากพระเจ้า มาจากการรำวอนของชาวกรีก ต่อเทพเจ้าหลาย ๆ องค์ แต่สำหรับคริสตชน จะมุ่งวอนขอพระกรุณาจากองค์พระเยซู ผู้ทรงกลับคืนชีพ

คำว่า “กีรีเอ” คือการเอ่ยเรียกองค์พระผู้เป็นเจ้า “เอเลอีซอน” คือการร้องขอพระกรุณา เป็นการร้องขอพระกรุณาเช่นเดียวกับที่ชายดาบอด คนพิการ คนโรคเรื้อน และบรรดาคณบาปทั้งหลาย ร้องขอพระกรุณาจากพระเยซู จากเรื่องราวในพระวรสาร

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. บทรำวอน สามารถขับร้อง หรือกล่าวสลับกับประธานก็ได้ บางครั้งจะรวมอยู่ในการสภารภาพผิด ที่ประธาน จะก้อสลับกับข้อความสั้น ๆ เป็น ข้อ ๆ
2. เนื้อหาที่ถูกต้องของบทรำวิงวอน จะมีโครงสร้าง กระชับ และชัดเจน ไม่พรรณนาเพิ่มเติมอะไร

8. บทพระสิริรุ่งโรจน์ (กลอรีอา)

เป็นบทเพลง (Hymn) เก่าแก่ ที่ใช้ขับร้องเมื่อมีการฉลอง หรือสมโภช รวมทั้งทุกวันอาทิตย์ ยกเว้น ในเทศกาลมหาพรต และเทศกาลเตรียมรับเสด็จฯ

เนื้อหาของบทเพลงนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ 1. บทเพลงสรรเสริญของชาวสวรรค์ 2. การเกิดพระสิริมงคลของพระเจ้า และ 3. การสรรเสริญองค์พระเยซูคริสต์ ซึ่งบรรยายเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับธรรมล้ำลึก ด้วยเหตุนี้ การประพันธ์บทเพลง “พระสิริรุ่งโรจน์” ควรรักษาเนื้อหาที่มีอยู่ในบทพิธี

จะดูมีความหมายกว่า ถ้าเราขับร้องบทเพลงนี้ อย่างไรก็ตาม ยังสามารถใช้การกล่าวแทนการขับร้องได้ ทั้งโดยการกล่าวพร้อมกันทั้งหมด หรือกล่าวสลับกับประธาน

9. บทภาวนาของประธาน (บทภาวนาเปิด)

เมื่อจบบทพระสิริรุ่งโรจน์ (หรือบทรำวิงวอน) ประธานจะกล่าว “ให้เราภาวนา” และเงียบสักครู่ก่อนที่จะภาวนาต่อไป แม้ประธานจะภาวนาเพียงคนเดียว แต่ก็ภาวนาแทนประชาสัตบุรุษทุกคน คำว่า “ให้เราภาวนา” เป็นทั้งคำเชิญชวนให้ประชาสัตบุรุษร่วมใจเป็นหนึ่งเดียวในคำภาวนาของประธานแล้ว ยังเชิญชวนให้ประชาสัตบุรุษนำคำภาวนาของตนรวมเข้ากับคำภาวนาของประธานพร้อม ๆ กันไปด้วย เนื้อหาของบทภาวนา ในวันอาทิตย์ และวันฉลองต่าง ๆ จะบ่งบอกถึงเนื้อหาหรือสาระสำคัญของการฉลองในวันนั้น ๆ

ดังที่กล่าวแล้วว่า ประธานสวดบทภาวนานี้ ในนามของทุกคน ประชาสัตบุรุษจึงถูกเรียกร้องให้ตั้งใจอธิษฐานพร้อมกับประธานด้วย ไม่ใช่เป็นเพียงผู้รับฟังคำภาวนาเท่านั้น

เมื่อประธานสวดจบแล้ว ทุกคนตอบรับอย่างพร้อมเพียงว่า “อาแมน” ซึ่งเป็นทั้งการแสดงถึงการมีส่วนร่วม และเห็นชอบกับคำภาวนาดังกล่าวแล้ว ยังเป็นการทำให้คำภาวนานั้น เป็นคำภาวนาของตนเองด้วยเช่นกัน

น. เยโรม ได้เล่าไว้ว่า ในมหาวิหารที่กรุงโรม เสียงประชาสัตบุรุษตอบรับว่า “อาแมน” ดังก้องกังวานราวเสียงฟ้าร้อง เป็นเสมือนการร่วม “ลงนาม” เห็นด้วยกับคำภาวนานั้น

อริยาบทหรือท่าทางประกอบการภาวนาของประธาน ก็มีความหมาย โดยเฉพาะท่าทางการภาวนาแบบโบราณ ที่ประธานจะยกมือทั้งสองขึ้น ตั้งตรง เป็นเหมือนการยอมแพ้ ยอมแพ้ต่อพระเจ้า หวังพึ่งพระเมตตาและความช่วยเหลือจากพระองค์ (สำหรับประเทศไทย ใช้การพนมมือ เป็นอริยาบทหรือท่าทางประกอบการภาวนา)

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. ระหว่างที่ประธานสวดบทภาวนานี้ ทุกคนควรตั้งใจฟัง และตั้งใจอธิษฐานพร้อม ๆ ไปด้วย
2. โดยความคิดเห็นส่วนตัวแล้ว สำหรับพิธีกรรมแบบไทย ช่วงเวลาที่สวดบทภาวนานี้ ประชาสัตบุรุษน่าจะพนมมือกันทุกคน

ภาคที่ 1 : ภาควจนพิธีกรรม

10. บทอ่าน

พิธีกรรมมีความสัมพันธ์แนบแน่นกับพระคัมภีร์ อันหมายถึง พระวาจาของพระเจ้า เพราะโดยการฉลองพิธีกรรม พระวาจาของพระเจ้าจะได้รับการประกาศ รวมทั้งในบทพิธีต่าง ๆ ที่พระสงฆ์ หรือแม้แต่ในบทตอบรับของสัตบุรุษ และเนื้อร้องในบทเพลง ก็ล้วนมีที่มา หรือมีข้อความอ้างอิงจากพระคัมภีร์เสมอ

อย่างไรก็ตาม ช่วงเวลาที่พระวาจาของพระเจ้าได้รับการประกาศอย่างเด่นชัด ก็คือ ช่วงการอ่านบทอ่าน และพระวรสาร

ทั้งการอ่านและการรับฟังบทอ่านในระหว่างการฉลองพิธีกรรม เรียกร้องทำที่ที่เหมาะสม ผู้อ่านจะต้องเป็นผู้ที่ได้เตรียมตัวมาอย่างดี ทั้งเตรียมด้านจิตใจ และเตรียมการอ่านให้ถูกต้อง ชัดเจน นำฟังโดยตระหนักดีว่า สิ่งที่ทำ ไม่ใช่แค่การอ่าน แต่เป็นการประกาศ

สำหรับผู้ฟัง คือประชาชนทุกระดับทุกคน ก็เช่นกัน ต้องรับฟังอย่างตั้งใจ ให้ความเคารพ อิริยาบถของผู้ฟังคือนั่งฟังอย่างตั้งใจ เสมือนศิษย์ตั้งใจฟังอาจารย์สอน

เนื้อหาของบทอ่าน จะมาจากทั้งพันธสัญญาเดิม และพันธสัญญาใหม่ (ยกเว้นพระวรสาร) ที่มีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกัน โดยมีพระเยซูเจ้าเป็นผู้ทำให้สมบูรณ์ พระวาจาของพระเจ้าจึงได้รับการประกาศจากที่เดียวกัน คือ จากบรรณฐาน

พิธีกรรมยุคแรก ๆ ตามคำเล่าของ น. ยูสติน คริสตชนยุคแรก ๆ ให้ความสำคัญอย่างมากกับการรับฟังพระวาจาของพระเจ้า พวกเขาใช้เวลาเต็มที่ กับการอ่านและฟังพระวาจา

ในปัจจุบัน สำหรับวันธรรมดา จะมีบทอ่าน 1 บท ต่อด้วยบทเพลงสดุดี สำหรับวันอาทิตย์ วันสมโภช และวันฉลองสำคัญ จะมีบทอ่าน 2 บท ผู้ทำหน้าที่อ่าน คือ ผู้อ่านที่ได้รับการแต่งตั้ง หรือ แม้ไม่ได้รับการแต่งตั้งก็สามารถอ่านได้ เมื่อได้รับการเตรียมตัวมาอย่างดี

การกล่าวถ้อยคำลงท้ายของผู้อ่าน เมื่ออ่านจบแล้วว่า “พระวาจาของพระเจ้า” เป็นสิ่งยืนยันว่าการอ่านบทอ่าน เป็นการ “ประกาศ”

คำกล่าวตอบรับ “ขอขอบพระคุณพระเจ้า” เป็นคำตอบรับเดียวกัน กับพิธีอื่น ๆ เมื่อเราต้องการแสดงความกตัญญูรู้คุณในพระกรุณาของพระเจ้า หรือเพื่อตอบรับน้ำพระทัยของพระองค์

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. พระวาจาของพระเจ้า ควรได้รับการประกาศอย่างดี และเหมาะสม บรรณฐานจึงควรอยู่ในที่ที่โดดเด่น และเมื่อใช้เครื่องเสียง ก็ควรมีประสิทธิภาพช่วยให้ที่ชุมนุมรับฟังได้ชัดเจน
2. สำหรับผู้อ่าน เมื่อเดินขึ้นไปอ่าน เมื่อผ่านพระแท่น ต้องแสดงความเคารพพระแท่นก่อนเสมอ
3. จะดียิ่ง ที่ผู้อ่านบทอ่านแต่ละบทจะไม่ซ้ำคนเดิม รวมทั้งผู้อ่านหรือขับร้องบทเพลงสดุดี

11. เพลงสดุดี สลับบทสร้อย

เพลงสดุดี เป็นส่วนหนึ่งของพระคัมภีร์ที่มีรูปแบบเป็นบทประพันธ์ เพลงสดุดีที่ใช้ในพิธีมิสซาจะถูกเลือกไว้ให้มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับบทอ่านและบทพระวรสาร มีคุณลักษณะของบทราฟิ่ง

จะเป็นการดียิ่ง หากขับเพลงสดุดีเป็นทำนอง แทนการอ่าน แต่แม้จะอ่าน ก็ควรรักษาลักษณะหรือรูปแบบของการเป็นบทประพันธ์ไว้ (ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง)

บทสร้อย สลับเพลงสดุดี เป็นบทบาทของที่ชุมนุม ที่ตอบรับพระวาจาของพระเจ้า จึงควรขับร้องอย่างพร้อมเพียง

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. การเลือกบทเพลงอื่น มาแทนเพลงสดุดีที่กำหนดไว้ ยังถือว่าไม่ถูกต้อง
2. บางโอกาสที่ทำได้ สามารถให้ทุกคนร่วมอ่าน หรือขับเพลงสดุดีเป็นทำนองพร้อม ๆ กัน ก็ได้

12. อัลเลลูยา

“อัลเลลูยา” เป็นคำภาษาฮีบรู มาจากคำ 2 คำ คือ “อัลเลลู” และ “ยา” มีความหมายว่า “จงขับร้องสรรเสริญพระเจ้า” ในพิธีกรรมดั้งเดิมของชาวฮีบรูก็ใช้ถ้อยคำนี้บ่อย ๆ

อัลเลลูยา มีลักษณะเป็นบทเพลง จึงควรขับร้อง และขับร้องด้วยความชื่นชมยินดี

เทศกาลมหาพรต เป็นช่วงเวลาของการสำนึกผิด กลับใจ ใช้โทษบาป จึงงดการขับร้อง “อัลเลลูยา” แต่จะแทนด้วยการร้องบทเพลงอื่น “ขอสรรเสริญเยนยอพระองค์ ราชาราชผู้ทรงเกียรตินิรันดร”

อริยาบถระหว่างขับร้องอัลเลลูยา จะยืนขึ้นเสมอ

เมื่อมีการแห่พระวรสารอย่างสง่า บทเพลงนี้ ยังใช้ประกอบการแห่ เพิ่มความสง่ามให้กับการประกาศพระวรสาร

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. เพลงที่มีเนื้อหายาวเกินไป แม้จะมีคำว่าอัลเลลูยา รวมอยู่ด้วย ก็ไม่ควรนำมาใช้แทน
2. เนื้อหาสำคัญประกอบการร้องอัลเลลูยา คือ ข้อความประกาศก่อนพระวรสาร (Acclamation before the Gospel)

13. พระวรสาร

ศูนย์กลาง หรือช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดของภาควจนพิธีกรรม คือ การประกาศพระวรสาร โดยพระสงฆ์ หรือสังฆานุกร

ในพิธีมิสซาฉลองใหญ่ มีการแห่พระวรสารอย่างสง่า นำหน้าด้วยเทียนและก่ายาน ที่จะถวายโดยผู้อ่าน

พระวรสารเป็น สาร หรือ ข่าวดีของพระเยซูโดยตรง ในพิธีกรรมจึงให้ความสำคัญ และให้ที่ชุมนุมแสดงความเคารพ ให้เกียรติมากกว่าบทอ่านอื่น ๆ ผู้อ่านเอง ก็จะประกาศในนามของพระเยซู หากสังฆานุกรอ่าน ก็จะไปขอพรจากพระสงฆ์ผู้เป็นประธานก่อน และเมื่อพระสงฆ์เป็นผู้อ่าน ก็จะก้มศีรษะไปทางพระแท่น ภาวนาเงียบ ๆ วอนขอองค์พระจิตเจ้า ประทับอยู่ที่ปากของเขา เพื่อจะได้ประกาศพระวาจาอย่างถูกต้อง

ก่อนจะประกาศพระวรสาร พระสงฆ์ (หรือสังฆานุกร) จะกล่าวว่า “พระเจ้าสถิตกับท่าน” ถ้อยคำนี้ ณ เวลานี้ ที่ผู้อ่านยืนอยู่ต่อหน้าประชาสัตบุรุษ โดยมีพระคัมภีร์ (พระวรสาร) อยู่ระหว่างกลาง ไม่ได้เป็นถ้อยคำทักทาย เหมือนตอนต้นมิสซา เป็นเป็นการ “ประกาศ” ประกาศให้ประชาสัตบุรุษทราบว่าเวลานี้ พระเจ้าประทับอยู่กับเราในพระวาจาที่ท่านกำลังจะอ่านต่อไป

“ขอถวายพระเกียรติแด่พระองค์ พระเจ้าข้า ” คำกล่าวของที่ชุมนุม เมื่อผู้อ่านพระวรสาร กล่าวเกริ่นนำที่มาของพระวรสาร เป็นการแสดงความเคารพ เติตเกียรติ เหมือนการรับเสด็จกษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ พร้อมกับการทำเครื่องหมายกางเขน ที่หน้าผาก (เราจะคิด ไตร่ตรองพระวาจา) ที่ปาก (เราจะประกาศพระวาจา) ที่หัวใจ (เราจะรัก และเจริญชีวิตด้วยพระวาจา)

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. ในมิสซาฉลองใหญ่ ที่พระสังฆราชเป็นประธาน มีธรรมเนียมที่พระสังฆราชจะแสดงความเคารพพระวรสารหลังจากประกาศพระวรสารจบแล้ว ในพิธีกรรมให้ความสำคัญกับอริยาบถของประธานเสมอ ช่วงเวลาดังกล่าวที่ชุมนุมจึงควรรยืน อย่างไรก็ตาม ไม่เป็นข้อบังคับว่า ประธาน (พระสังฆราช) จะต้องเป็นผู้แสดงความเคารพพระวรสาร พระสังฆราชสามารถให้ผู้อ่านเป็นผู้แสดงความเคารพพระวรสาร ณ บรรณฐาน เมื่ออ่านจบแล้ว ก็ได้
2. มีการเรียงลำดับพระวรสารไว้ให้อ่านครบ ทั้ง 4 เล่ม ในรอบ 3 ปี คือ ปี A ใช้พระวรสารนักบุญมัทธิว ปี B นักบุญมารโก ปี C นักบุญลูกา ส่วน ในเทศกาลปัสกา จะใช้พระวรสารนักบุญยอห์น

3. ระหว่างการประกาศพระวรสารนี้ ไม่ควรทำสิ่งอื่น ๆ เช่นการรับศีลอภิบาล การจัดเตรียมเพลง เตรียมอ่านบทภาวนา เพื่อมวลชน ฯลฯ และท่าทีของประชาสัตบุรุษควรเป็นการรับฟังอย่างตั้งใจ มากกว่าการอ่านตามไป (ยกเว้น กรณีพิเศษอื่น ๆ เช่น มีบทพระวรสารภาษาอื่น เพื่อผู้ร่วมชาวต่างชาติ)

14. บทเทศน์

เป็นหน้าที่ที่สงวนไว้สำหรับพระสงฆ์ และสังฆานุกรที่ได้รับมอบหมายจากประธาน การเทศน์เป็นมากกว่าการสอนเรื่องศีลธรรมทั่วไป เป็นการหล่อเลี้ยงความเชื่อคริสตชนด้วยพระวาจาของพระเจ้า การเทศน์จึงต้องมีเนื้อหาที่มีเรื่องราวจากพระคัมภีร์เป็นพื้นฐานสำคัญ เพื่อเชื่อมโยงให้เข้ากับธรรมล้ำลึกหรือเนื้อหาของการฉลองในวันนั้น รวมไปถึงการประยุกต์ให้สามารถนำไปเป็นแนวทางการเจริญชีวิต

เนื้อหาสาระ หรือรูปแบบการเทศน์ ยังสรุปได้เป็น 5 ลักษณะ ด้วยกัน คือ

1. เป็นการช่วยกระตุ้นเตือน และนำจิตใจสัตบุรุษให้มุ่งพัฒนาชีวิตภายใน ให้อยกจิตใจหาพระเจ้า จัดความกังวล เปิดเนื้อที่ของชีวิตให้พระทำงาน
2. เป็นการอธิบายเรื่องราวจากพระคัมภีร์ ทำให้สาร หรือสาระ ของบทอ่านและพระวรสาร เป็นที่เข้าใจของสัตบุรุษ
3. เป็นการอธิบายความหมายของบางลำดับขั้นตอนของพิธี โดยเฉพาะเรื่องสัญลักษณ์ต่าง ๆ
4. เป็นการสอนแบบดั้งเดิมของพระศาสนจักร ที่เชื่อมโยงธรรมล้ำลึกให้เข้ากับชีวิตประจำวัน (การเทศน์แบบ Mystagogy)
5. เป็นการนำเอาสถานการณ์ หรือปัญหาในปัจจุบัน มาเชื่อมโยงกับพระวาจาของพระเจ้า เพื่อค้นพบแนวทาง และคำตอบ

ทุกวันอาทิตย์ และวันฉลองบังคับ ถือเป็นหน้าที่ที่พระสงฆ์ผู้ประกอบพิธีจะต้องเทศน์สอนสัตบุรุษ (หรือมอบหมายให้พระสงฆ์ท่านอื่น หรือสังฆานุกรเทศน์แทนก็ได้) สำหรับวันธรรมดา ไม่ได้เป็นข้อบังคับ แต่เมื่อมีการถวายมิสซาร่วมกับกลุ่มประชาสัตบุรุษ ก็เชื่อเชิญและส่งเสริมให้มีการเทศน์ ด้วยระยะเวลาที่เหมาะสม

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. มีระบุไว้ในหนังสือพิธีมิสซาว่า หลังบทเทศน์แล้ว มีการเจียบสักครู่หนึ่ง เพื่อให้ทุกคนได้รำพึง ไตร่ตรองส่วนตัว และให้พระจิตเจ้าได้ทำงานในใจของแต่ละคน ที่มีสถานการณ์ชีวิตแตกต่างกันไป ด้วยเหตุนี้ หลังจากเทศน์จบแล้ว ไม่ควรต่อยบชข้าพเจ้าเชื้อ หรือลำดับพิธีอื่นทันที
2. การเทศน์ในพิธีมิสซา มีลักษณะเด่นชัด ในเรื่องการประกาศพระวาจา ใช้พระวาจาที่ได้ประกาศเป็น “เสียง” เป็น “ถ้อยคำ” นำมาเป็น “สื่อ” ที่สำคัญ แตกต่างจากการเทศน์นอกพิธีมิสซา ที่อาจใช้สื่ออื่น ๆ ประกอบการเทศน์ได้

15. บทข้าพเจ้าเชื้อ

หลังจากได้ฟังพระวาจาของพระเจ้า รับฟังบทเทศน์ และมีเวลาสั้น ๆ ได้ไตร่ตรอง รำพึงส่วนตัวแล้ว ประธานและประชาสัตบุรุษจะยืนยันความเชื่อ “ของตน”

แม้จะประกาศยืนยันร่วมกันเป็นหมู่คณะ ถ้อยคำในบทข้าพเจ้าเชื้อ ยังใช้คำว่า “ข้าพเจ้า” ไม่ใช่ “ข้าพเจ้าทั้งหลาย” เน้นการยืนยันความเชื่อของตนเอง

เนื้อหาของบทข้าพเจ้าเชื้อ รวมข้อความเชื่อของพระศาสนจักรคาทอลิกไว้ การไตร่ตรองและคิดตามไปด้วย จึงทำให้การประกาศความเชื่อมีความหมาย

รูปแบบการประกาศความเชื่อ สามารถทำได้ 2 แบบ ด้วยกัน คือ กล่าวพร้อมกันทั้งหมด หรือ กล่าวสลับกับประธานก็ได้

หากใช้การขับร้อง แทนการกล่าว ก็จะช่วยให้การประกาศความเชื่อมีความสง่ามากขึ้น
ทุกวันอาทิตย์ วันสมโภช และวันฉลองใหญ่ โอกาสพิเศษ จะสวดบทข้าพเจ้าเชื่อ

1.6. บทภาวนาเพื่อมวลชน

ภาควจนพิธีกรรมจบลงด้วยบทภาวนาเพื่อมวลชน ที่เริ่มต้นด้วยการเกริ่นนำจากประธานในพิธี และมีผู้แทนกล่าวเนื้อหาของบทภาวนาเป็นข้อ ๆ ที่ไม่ยาวเกินไป มีจำนวนข้อที่พอเหมาะ และเรียงลำดับอย่างถูกต้อง

1. เพื่อความต้องการของพระศาสนจักร : เพื่อผู้นำพระศาสนจักร
2. เพื่อผู้ปกครองบ้านเมือง และเพื่อความรอดพ้นของมนุษย์ทั่วโลก
3. เพื่อผู้ต้องทนทุกข์ต่าง ๆ *
4. เพื่อชุมชนท้องถิ่น
5. เพื่อผู้ร่วมชุมนุม*

เนื้อหาของบทภาวนาเพื่อมวลชน ยังไม่ใช่ “คำภาวนา” เป็นแต่เพียงการกล่าวเจตนา “เพื่อ.....” และเมื่อกกล่าวเจตนาครบทุกข้อแล้ว ประธานผู้เดียว จะเป็นผู้แทนประชาสัตบุรุษภาวนาสรุป แล้วทุกคนตอบว่า “อาแมน”

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. แม้จะมีบทภาวนาเพื่อมวลชน ที่จัดพิมพ์ไว้ให้แล้ว เมื่อมีกลุ่มเตรียมพิธีกรรม ควรเตรียมเรื่องบทภาวนาเพื่อมวลชนด้วย โดยปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้สอดคล้องกับสถานการณ์เฉพาะของชุมชนนั้น ๆ
2. ไม่ควรมีจำนวนข้อของบทภาวนาเพื่อมวลชนมากเกินไป และเนื้อหาควรกระชับ
3. ในโอกาสพิเศษ อาจจะมีผู้อ่านบทภาวนาเพื่อมวลชนหลายคน ในกรณีนี้ แต่ละคนควรเตรียมอย่างดี และอยู่ในตำแหน่งที่พร้อมจะกล่าวเจตนาของบทภาวนานี้ อย่างต่อเนื่อง ไม่ติดขัด

ภาคที่ 2 : ภาคศีลมหาสนิท (ภาคบูชาขอบพระคุณ)

ศีลมหาสนิทเป็นหัวใจของพิธีมิสซาบูชาขอบพระคุณ ก่อนหน้าภาคศีลมหาสนิทนี้ ประชาสัตบุรุษได้รับการหล่อเลี้ยงด้วยพระวาจา ในภาควจนพิธีกรรม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายสำคัญก็เพื่อให้ประชาสัตบุรุษมีความพร้อม และเหมาะสมที่จะได้ร่วมโต๊ะอาหาร ที่พระเยซูเจ้าเอง เป็นผู้เจ้าภาพ และทรงเลี้ยงเราด้วย “ศีลมหาสนิท” คือด้วยชีวิตของพระองค์เอง ภาคที่สองนี้ จึงเกิดขึ้นที่ “พระแทน” ที่เป็นเสมือนโต๊ะอาหารของพระเยซูเจ้า ที่เราล้วนได้รับเชิญ

หนังสือกฎทั่วไปสำหรับมิสซาทามจารีโรมัน ข้อ 72 ได้อธิบายไว้ว่า

“ในการเลี้ยงอาหารค่ำครั้งสุดท้าย พระคริสตเจ้าได้ทรงตั้งการถวายบูชาและการเลี้ยงปัสกา เพื่อให้การถวายบูชาบนไม้กางเขนดำรงอยู่ต่อไปในพระศาสนจักร พระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้แทนพระคริสตเจ้า กระทำกิจการเดียวกันที่องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงกระทำ และทรงมอบหมายให้บรรดาศิษย์กระทำเพื่อระลึกถึงพระองค์

พระคริสตเจ้าทรงหยิบขนมปังและถ้วยเหล้าองุ่น ทรงกล่าวขอบพระคุณพระเจ้า ทรงบิขนมปัง ประทานแก่บรรดาศิษย์ ตรัสว่า “จงรับไปกิน รับไปดื่มเถิด นี่เป็นกายของเรา นี่เป็นถ้วยโลหิตของเรา จงทำการนี้เพื่อระลึกถึงเราเถิด” เพราะฉะนั้น พระศาสนจักรจึงจัดระเบียบการเฉลิมฉลองพิธีบูชาขอบพระคุณ ให้มีองค์-ประกอบต่างๆ สอดคล้องกับพระวาจาและการกระทำเหล่านี้ของพระคริสตเจ้า นั่นคือ

1. มีการเตรียมของถวาย ขนมปัง และเหล้าองุ่นกับน้ำถูกนำมายังพระแท่น พระคริสตเจ้าทรงรับสิ่งของเหล่านี้ไว้ในพระหัตถ์ของพระองค์
2. ในบทภาวนาขอบพระคุณ มีการขอบพระคุณพระเจ้า สำหรับงานกอบกู้ทั้งหมด ของถวายของเราถูกเปลี่ยนเป็นพระกายและพระโลหิตของพระคริสตเจ้า
3. เมื่อมีการบิขนมปังและรับศีลมหาสนิท ผู้มีความเชื่อ แม้มีจำนวนมาก ก็รับพระกายและพระโลหิตขององค์พระผู้เป็นเจ้าจากปังเดียวกัน เช่นเดียวกับที่บรรดาอัครสาวกได้รับจากพระหัตถ์ของพระคริสตเจ้า

17. การเตรียมและแห่ของถวาย

มิสซาวันธรรมดา ของถวาย และภาชนะศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ จะถูกวางไว้ที่โต๊ะ (Credence) ข้างที่นั่งของผู้ช่วยพิธี ตั้งแต่ก่อนเริ่มพิธี ในวันอาทิตย์ และวันฉลอง อาจมีการแห่ของถวาย ที่ขาดไม่ได้ และเป็นของถวายแท้ คือ ปัง และเหล้าองุ่นกับน้ำ ของสองอย่างนี้ จะถูกนำมาวางบนพระแท่น ส่วนของถวายอื่น ๆ จะวาง ณ ที่ที่เหมาะสม

เพื่อมีส่วนร่วมและเลียนแบบการถวายชีวิตของพระเยซู ปังและเหล้าองุ่น ควรจะเป็นของถวายแรกสุด ก่อนที่ของถวายอื่น ๆ จะตามมา แสดงถึงการเดินตาม หรือปฏิบัติตามแบบอย่างของพระเยซูเจ้า

การเตรียมพระแท่น ด้วยการปูผ้าศักดิ์สิทธิ์ จัดวางของถวาย ดำเนินต่อไปโดยพระสงฆ์ และสังฆานุกร หรือผู้ช่วยพิธีเป็นผู้เตรียม มีบทภาวนาประกอบการจัดเตรียม

พระสงฆ์จะเทเหล้าองุ่นใส่ถ้วยกาลิกส์ แล้วหยดน้ำเพียงเล็กน้อยลงในถ้วยกาลิกส์ผสมกับเหล้าองุ่น พร้อมกับภาวนาเบา ๆ ว่า “ตั้งน้ำและเหล้าองุ่นที่ผสมเข้าด้วยกัน อันเป็นเครื่องหมายศักดิ์สิทธิ์นี้ ขอพระองค์ โปรดให้ข้าพเจ้าทั้งหลายได้ร่วมในพระแทวภาพของพระคริสตเจ้า ผู้ทรงถ่อมองค์ลงมารับสภาพมนุษย์”

เมื่อมีการถวายกายาน พระสงฆ์ถวายกายานแต่เครื่องบูชา รอบพระแท่น หลังจากนั้น ทั้งพระสงฆ์ผู้เป็นประธานเอง และประชาสัตบุรุษรับการถวายกายาน การถวายกายานในเวลานี้ ไม่ได้หมายถึงการแสดงความรัก แต่เป็นดั่งคำภาวนา เป็นการเสก ให้ทั้งตัวของพระสงฆ์เอง และประชาสัตบุรุษแต่ละคนเป็นเครื่องบูชาที่เหมาะสมถวายแด่พระเจ้า ดั่งถ้อยคำที่พระสงฆ์จะกล่าวสรุป เมื่อเตรียมของถวายครบแล้วว่า

“พี่น้อง จงภาวนาขอให้พระบิดาผู้ทรงสรรพานุภาพทรงรับการถวายบูชาของข้าพเจ้าและของท่านทั้งหลายเถิด”

นอกจากนี้ ก่อนที่พระสงฆ์จะกล่าวบทที่ว่านี้ พระสงฆ์ก็จะล้างมือ เป็นการแสดงความปรารถนาที่จะมีจิตใจบริสุทธิ์ “โปรดชำระล้างความผิดและบาปของข้าพเจ้าให้หมดสิ้นไปเถิดพระเจ้าข้า”

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. สัญลักษณ์ในพิธีกรรม มีบทบาททำให้พิธีกรรมคงความเป็นการฉลองธรรมล้ำลึก จึงไม่จำเป็นต้องมีการอธิบายความหมายของสัญลักษณ์ในพิธีกรรม เช่น การแห่ของถวาย ปังและเหล้าองุ่น ไม่จำเป็นต้องอธิบายความหมายใด ๆ เลย
2. ของถวายบางอย่าง ที่เรียกร้องความสนใจมากเกินไป หรือเป็นที่สะดุด ไม่ควรนำมาเป็นของถวาย
3. ระหว่างที่ยืนรับการถวายกายาน ควรเข้าใจความหมายว่า เป็นดั่งคำภาวนาให้ชีวิตของเราเหมาะสม มีค่าคู่ควรกับการเป็นของถวายแด่พระเจ้า
4. การเก็บถุงทาน ถือเป็นเครื่องหมายหรือการแสดงออกอย่างหนึ่ง ของการถวายและมีส่วนร่วมในการถวายของพระเยซู อย่างไรก็ตาม ควรมีการจัดเก็บอย่างเหมาะสมในระหว่างพิธี

18. บทภาวนาเหนือเครื่องบูชา

เป็นอีกบทภาวนาหนึ่งที่พระสงฆ์ จะภาวนาในนามของประชาสัตบุรุษ ทุกคนควรร่วมใจกับประธาน และตอบรับว่า “อาแมน” อย่างตั้งใจ

19. บทนำขอบพระคุณ และการขับร้องบท “ศักดิ์สิทธิ์”

ประธานจะสวดบทนำขอบพระคุณ ที่เริ่มต้นด้วยการกล่าวบทตอบรับกับประชาสัตบุรุษ

- พระเจ้าสถิตกับท่าน ● และสถิตกับท่านด้วย
- จงสำรวมใจระลึกถึงพระเจ้า ● เรากำลังระลึกถึงพระองค์
- ให้เราขอบพระคุณพระเจ้าพร้อมกันเถิด ● เหมาะสมและชอบยิ่งนัก

หลังจากนั้นประธานจะกล่าวบทนำขอบพระคุณ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการถวายพร ขอบพระคุณพระเจ้าสำหรับงานไถ่กู้ทั้งหมด หรือเพราะเหตุผลใดเหตุผลหนึ่งเป็นพิเศษ ซึ่งแตกต่างกันไปตามวัน การฉลอง หรือเทศกาล

ท้ายบทนำขอบพระคุณ ที่ชุมนุมพร้อมใจกันขับร้องบทเพลง “ศักดิ์สิทธิ์”

บท “ศักดิ์สิทธิ์” เป็นบทเพลงของทูตสวรรค์ มีเนื้อหา 2 ตอน ด้วยกัน ตอนแรกมาจากหนังสืออิสยาห์ ที่มีนิมิต เห็นพระเจ้าทรงประทับนั่งบนบัลลังก์ มีเหล่าเทวดาอยู่เคียงข้าง ต่างขับร้อง ศักดิ์สิทธิ์ ศักดิ์สิทธิ์ ศักดิ์สิทธิ์ (ดู อสย 6:3)

ส่วนตอนที่ 2 มาจากข้อความพระวรสารของนักบุญมัทธิว เป็นคำกล่าวถวายพรแด่พระเยซูของฝูงชน เมื่อครั้งที่พระเยซูเสด็จเข้ากรุงเยรูซาเล็ม (วันอาทิตย์ไบลาน)

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. บท “ศักดิ์สิทธิ์” มีลักษณะเป็นบทเพลง จึงควรขับร้อง
2. เพื่อให้การขับร้องบท “ศักดิ์สิทธิ์” ต่อเนื่องกับบทนำขอบพระคุณ ควรขับร้องต่อทันที ไม่ต้องบอกหน้าหนังสือ
3. การประพันธ์บท “ศักดิ์สิทธิ์” เป็นบทเพลง ควรคำนึงถึงเนื้อหาที่มาจากพระคัมภีร์ ที่แบ่งเป็น 2 ตอน ดังที่กล่าวไว้แล้ว

19. บทภาวนาศีลมหาสนิท - บทเสกศีล

เป็นช่วงเวลาที่สำคัญยิ่งของพิธีมิสซา ที่ทุกคนต้องให้ความเคารพ และมีส่วนร่วมอย่างตั้งใจโดยแท้จริง ช่วงเวลานี้ ประชาสัตบุรุษจะคุกเข่า บทภาวนาทั้งหมดจะเป็นบทบาทของพระสงฆ์ ที่มีทั้งบทอัญเชิญพระจิต การเล่าเรื่องการตั้งศีลมหาสนิทและการเสกศีล การกล่าวบทระลึกถึง บทถวาย บทภาวนา อ้อนวอน (ยกเว้นการกล่าวประกาศธรรมล้ำลึก ที่ทุกคนจะกล่าวหรือขับร้องพร้อมกัน)

ในตอนท้าย ประธาน พร้อมกับคณะสงฆ์ผู้ร่วมถวายฯ จะพร้อมใจกันกล่าวหรือขับร้องบทขอพระเกียรติ “*อาศัยพระคริสตเจ้า พร้อมกับพระคริสตเจ้า และในพระคริสตเจ้า.....*” ระหว่างนี้

ที่ชุมนุมยี่สิบขึ้น และตอบรับในตอนท้ายว่า “อาแมน” ซึ่งหลาย ๆ โอกาส จะขับร้องบท “อาแมน” อย่างสง่า เพราะเป็นการตอบรับ ที่มีความหมาย เป็นการมีส่วนร่วมแม้เพียงน้อยนิดแต่มีความสำคัญยิ่ง

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. บทภาวนาศิลมทาสนิท หรือบทเสกศีล เป็นบทเฉพาะพระสงฆ์เท่านั้น
2. ระหว่างการเสกบังเป็นพระกาย และเหล้าองุ่นเป็นพระโลหิต พระสงฆ์จะชูแผ่นศีล และชูถ้วยกาลิกส์ ให้สัตบุรุษได้เห็น ดังนั้น ท่าที่ของสัตบุรุษคือ มองอย่างตั้งใจ ไม่ก้มหน้า และจะก้มลงกราบหรือไหว้ พร้อมกับประธาน
3. บทขอพระเกียรติ ยังคงเป็นบทกล่าวหรือบทขับร้องของพระสงฆ์เท่านั้น ไม่ใช่บทที่สัตบุรุษจะช่วยพระสงฆ์ขับร้อง
4. การสั่นกระดิ่งระหว่างการเสกศีล มีที่มาจากอดีต ที่ต้องการเตือนสัตบุรุษให้รู้ว่าช่วงเวลาสำคัญมาถึงแล้ว ปัจจุบันการสั่นกระดิ่งไม่ใช่ข้อบังคับ แต่สามารถรักษาไว้ได้เช่นกัน

20. บทข้าแต่พระบิดา

เริ่มต้นด้วยการกล่าวนำของพระสงฆ์ แล้วทุกคนสวดหรือขับร้องพร้อมกัน “ข้าแต่พระบิดาของข้าพเจ้าทั้งหลาย.....”

เป็นที่สังเกตว่า ท้ายบทข้าแต่พระบิดา ไม่มีการต่อท้ายว่า “อาแมน” ก็เพราะยังมีบทภาวนาเสริม ที่เรียกว่า “*EMBOLISM*” เป็นบทภาวนาต่อท้ายขยายความบทข้าแต่พระบิดา ที่ลงท้ายว่า “แต่โปรดช่วยให้พ้นจากความชั่วร้ายเทอญ” พระสงฆ์จะภาวนาต่อว่า เป็นความชั่วร้าย หรือภัยอันตรายอะไร ก่อนที่จะนำสู่การกล่าวถึงสันติสุขที่พระคริสตเจ้าได้มอบให้เรา (และเราจะมอบให้แก่กันและกัน) เวลานั้น ถึงจะมีการกล่าว “อาแมน” ต่อท้าย นั่นเอง

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. ก่อนสวดบทข้าแต่พระบิดา มีคำกล่าวเกริ่นนำของประธานแล้ว ทุกคนจึงควรเอ่ยคำว่า “ข้าแต่พระบิดาของข้าพเจ้าทั้งหลาย” พร้อมกันจริง ๆ ไม่ใช่เป็นการกล่าวนำของพระสงฆ์ หรือของพิธีกร

21. การมอบสันติสุข

การมอบสันติสุข ไม่ได้เป็นการทักทาย และก็ไม่ใช้การคืนดี เพราะการคืนดี ในพิธีมิสซาตามจารีตโรมัน กระทำไปแล้ว ในตอนเริ่มพิธี ช่วงการสารภาพผิด ความหมายสำคัญ คือการมอบสันติสุขที่เราได้รับจากองค์พระคริสตเจ้า และเราจะมอบให้แก่กันและกัน (ดู ยน 14:27)

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. ท่าที่ หรือการแสดงออกเพื่อมอบสันติสุข ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมของแต่ละแห่ง บางที่แสดงออกด้วยการสวดกอด บางแห่งด้วยการจับมือ สำหรับประเทศไทย แสดงออกด้วยการไหว้ อย่างไรก็ตาม มีความหมายคงเดิม คือการมอบสันติสุขของพระคริสตเจ้า ไม่จำเป็นต้องมีการมอบสันติสุขอย่างทั่วถึง หมายความว่าไม่จำเป็นต้องไหว้ ทุก ๆ คน สวดกอดทุก ๆ คน จับมือทุก ๆ คน
2. ในบทพิธีระบุไว้ว่า บางโอกาสอาจจะงดหรือละเว้นการมอบสันติสุขก็ได้

22. บท “ลูกแกะพระเจ้า”

ที่ชุมนุมกล่าวหรือขับร้องบท “ลูกแกะพระเจ้า” ที่มีเนื้อหามาจากพระคัมภีร์เช่นกัน คือจากคำกล่าวของยอห์น บัปติสต์ ที่เอ่ยเรียกพระเยซูเจ้าว่า “นี่คือลูกแกะพระเจ้า” (ดู ยน 1:29,36 ที่นำมากล่าวเป็นบทรำวิงวอน และลงท้ายว่า “โปรดประทานสันติสุขเทอญ”

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. บท “ลูกแกะของพระเจ้า” ไม่จำเป็นต้องขับร้องเสมอไป อาจจะกล่าวเฉย ๆ ก็ได้
2. เมื่อประพันธ์เป็นบทเพลง เพื่อใช้ขับร้อง ควรคำนึงเนื้อร้องที่มีโครงสร้างเป็นบทรวีงวอน และมีเนื้อหามาจากพระคัมภีร์
3. มีบทเพลงหลายบท ที่เคยถูกใช้ในขณะนี้ แต่เนื้อหายังไม่ถูกต้อง

23. การบีแผ่นศีล

ระหว่างกล่าวหรือขับร้องบท “ลูกแกะพระเจ้า” ประธานจะบีแผ่นศีล สำหรับแผ่นศีลใหญ่ของประธานนั้น จะแบ่งเป็นสามส่วน ส่วนหนึ่งสำหรับพระสงฆ์เอง ส่วนหนึ่งสำหรับมอบให้สัตบุรุษเป็นเครื่องหมายของการมอบ-แบ่งปัน ส่วนที่สาม เป็นส่วนเล็ก ๆ ที่พระสงฆ์จะใส่ลงในถ้วยกาลิกส์พร้อมกับภาวนาว่า

“ขอพระกายและพระโลหิตพระคริสตเจ้าที่รวมกันนี้ ทรงบันดาลให้เราทุกคนผู้รับศีลนี้มีชีวิตนิรันดร”

24. การยกศีลพร้อมคำเชื้อเชิญจากพระสงฆ์ และตอบรับของสัตบุรุษ

พระสงฆ์จะยกแผ่นศีล ที่บีแล้ว เหนือถ้วยกาลิกส์ หรือเหนือจานรอง พร้อมกล่าวถ้อยคำจากพระคัมภีร์ 2 ตอนด้วยกัน คือ คำกล่าวเรียกพระเยซูของยอห์น บัปติสต์ (ดู ยน 1:29) กับการกล่าวความสุขเมื่อได้รับเชิญมาร่วมงานเลี้ยง” (ดู วว 19:9)

คำตอบรับของประชาสัตบุรุษมีที่มาจากคำกล่าวของนายร้อย ที่เมืองคาเปอร์นาอุม

“พระเจ้าข้า ข้าพเจ้าไม่สมควรจะรับเสด็จมาประทับอยู่กับข้าพเจ้า

โปรดตรัสเพียงพระวาจาเดียว แล้วจิตใจข้าพเจ้าก็จะบริสุทธิ์” (เทียบ มธ 8:8)

เป็นคำกล่าวที่แสดงให้เห็นทั้งความสุภาพถ่อมตน และความไว้วางใจ

25. การรับศีล

พระสงฆ์รับศีลทั้งพระกายและพระโลหิต ก่อนที่จะไปส่งศีลแก่สัตบุรุษ

การตอบรับว่า “อาแมน” เมื่อพระสงฆ์กล่าวว่า “พระกายพระคริสตเจ้า” มีความสำคัญเป็นการยืนยันความเชื่อ ผู้รับศีลจึงควรมองดูศีลขณะที่พระสงฆ์กล่าว แล้วตอบรับอย่างตั้งใจ

พระศาสนจักรกำหนดว่า สามารถรับศีลได้ทั้ง 2 แบบ คือ รับด้วยมือ หรือรับด้วยปาก ซึ่งทั้ง 2 แบบ เรียกร้องการแสดงออกด้วยความเคารพ ให้เกียรติศีลมหาสนิท

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. ผู้ที่รับศีล ควรเตรียมจิตใจให้เหมาะสม คู่ควรกับการออกมารับองค์พระเยซูเจ้า เพื่อจะได้มีชีวิตที่สนิทกับพระองค์อย่างแท้จริง
2. ระหว่างการรับศีล มีการขับร้องบทเพลง ที่เกี่ยวข้องกับศีลมหาสนิท (แต่ไม่ใช่เพลงนมัสการศีลมหาสนิท) ความเป็นหนึ่งเดียวกันที่มีพระเป็นศูนย์กลาง ไม่จำเป็นต้องร้องเพลงยาวตลอดจนถึงบทภาวนาล้างรับศีล เพราะหลังจากทุกคนรับศีลแล้ว ควรมีเวลาเงียบอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้แต่ละคนได้ขอบพระคุณพระเจ้า
3. เมื่อมีกลุ่มนักขับร้อง นักขับร้องก็ควรรับศีลช่วงเวลาเดียวกันนี้ ไม่ควรรับศีลแยกเป็นกลุ่มพิเศษหลังพิธีจบแล้ว
4. สำหรับวัดที่อยู่ในเขตเมือง หรือเมื่อฉลองพิเศษ มีพี่น้องต่างศาสนาร่วมพิธีด้วย การประกาศเรื่องการรับศีลยังจำเป็น แต่ควรประกาศด้วยถ้อยคำที่ชัดเจน และเหมาะสม

26. บทภาวนาหลังรับศีล

หลังจากเจียบสงบสักครู่แล้ว ประธานกล่าวเชิญชวนสัตบุรุษให้ร่วมจิตใจภาวนา ด้วยถ้อยคำว่า “ให้เราภาวนา” เจียบสักเล็กน้อย แล้วสวดบทภาวนาหลังรับศีลจนจบ ประชาสัตบุรุษกล่าวตอบว่า “อาแมน”

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. เพราะบทภาวนานี้ เป็นบทภาวนาหลังรับศีล ไม่ใช่บทภาวนาส่งท้าย จึงควรอยู่ต่อจากการรับศีล

27. การประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์หรือการประกาศเพื่อการอภิบาล จะอยู่หลังบทภาวนาหลังรับศีล จะประชาสัมพันธ์ โดยพระสงฆ์ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายก็ได้ ควรหลีกเลี่ยงการประชาสัมพันธ์เรื่องที่เกี่ยวข้องกับทางสังคม หรือ กิจกรรมภายนอกมากเกินไป ซึ่งสามารถใช้การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบอื่น หรือเวลาอื่นแทน จะเหมาะสมกว่า

28. การอวยพร และกล่าวบทปิดพิธี

พิธีมิสซาบูชาขอบพระคุณจบด้วยการอวยพรและกล่าวบทปิดพิธี ในวันสมโภช และฉลองพิเศษ จะมี บทอวยพรอย่างสง่า

เมื่อกล่าวบทปิดพิธีแล้ว ผู้ช่วยพิธี และพระสงฆ์แก่กลับ ระหว่างนี้ ที่ชุมนุมขับร้องบทเพลงปิดพิธี

ข้อสังเกตและคำแนะนำบางประการ

1. พิธีมิสซาเป็นพิธีกรรมที่สำคัญและประเสริฐสุดแล้ว เมื่อพิธีมิสซาจบ ไม่จำเป็นต้องสวดบทภาวนาอื่นใดร่วมกันอีก หากประสงค์จะภาวนาต่อ ให้เป็นการภาวนาส่วนตัว จะเหมาะสมและถูกต้องมากกว่า

พิธีกรรมศีลมหาสนิทนอกพิธีบูชาขอบพระคุณ

พิธีกรรมศีลมหาสนิทนอกมิสซา

มีเอกสารพระศาสนจักร 3 ฉบับของพระศาสนจักรที่กล่าวถึงพิธีกรรมศีลมหาสนิทนอกมิสซา คือ พระสมณสาสน์พระธรรมนูญแห่งความเชื่อ (Mysterium fidei) ของพระสันตะปาปาเปาโลที่ 6 (ค.ศ. 1965) เอกสารคำแนะนำพระธรรมนูญของศีลมหาสนิท (Eucharisticum mysterium) (ค.ศ. 1976) และหนังสือพิธีกรรมศีลมหาสนิทและการนมัสการศีลมหาสนิทนอกพิธีมิสซา (Holy Communion and Worship of the Eucharist outside Mass) (ค.ศ. 1973)

พิธีกรรมศีลมหาสนิทนอกมิสซาตั้งอยู่บนหลักการทางเทววิทยาและพิธีกรรม ดังนี้

1. หลักการทางเทววิทยาและพิธีกรรมของพิธีกรรมศีลมหาสนิทนอกมิสซา

1. มิสซาเป็นศูนย์กลางของชีวิตคริสตชนทั้งของพระศาสนจักรสากลและท้องถิ่น
  - 1.1 ศูนย์กลางของการฉลองอยู่ที่พระวาจาพระเจ้า บทขอบพระคุณ และศีลมหาสนิท
  - 1.2 พิธีมิสซาเป็นต้นกำเนิดและเป้าหมายของการนมัสการศีลมหาสนิทนอกมิสซา
2. เหตุผลแรกของพิธีกรรมศีลมหาสนิทนอกมิสซา คือ เพื่อส่งศีลเสปียง พระศาสนจักรเห็นความสำคัญให้คริสตชนรับศีลเสปียงในเวลาใกล้จะตาย
3. วัตถุประสงค์หรือเหตุผลที่สองของพิธีกรรมศีลมหาสนิทนอกมิสซา คือ การส่งศีลผู้ป่วย และการนมัสการพระเยซูเจ้าผู้ทรงประทับในศีลมหาสนิท

4. การประทับอยู่อย่างแท้จริงของพระเยซูเจ้าในศีลมหาสนิทเป็นจุดเชื่อมระหว่างมิสซาและพิธีกรรมศีลมหาสนิทนอกมิสซา (คาทอลิกเชื่อการประทับอยู่ของพระเยซูเจ้าในศีลมหาสนิทหลังมิสซา ซึ่งแตกต่างจากพี่น้องโปรเตสแตนต์ สิ่งนี้เป็นหัวข้อตั้งแต่หลังสังคายนาแห่งเตรนต์)
5. การประทับอยู่อย่างแท้จริงของพระเยซูเจ้าสามารถพบได้ตั้งแต่ในมิสซา (SC 7)
  - 5.1 ในชุมชนคริสตชน เมื่อพระศาสนจักรชุมนุมกันเพื่อสวดภาวนา และขับร้องสรรเสริญพระเจ้า
  - 5.2 ในศาสนบริกรที่ประกอบกิจกรรมในพระนามของพระเยซูเจ้า
  - 5.3 ในพระวาจา
  - 5.4 ในศีลมหาสนิท พระเยซูเจ้าทรงประทับอยู่อย่างแท้จริง
6. การประทับอยู่อย่างแท้จริงของพระเยซูเจ้าหลังพิธีมิสซาหมายถึง
  - 6.1 ศีลมหาสนิทเป็นการระลึกถึงการถวายบูชาของพระเยซูเจ้าบนไม้กางเขน คือ การสิ้นพระชนม์ และการกลับคืนชีพของพระองค์เสมอ
  - 6.2 ศีลมหาสนิทเป็นศีลศักดิ์สิทธิ์แห่งพระกายและพระโลหิตของพระเยซูเจ้า ทรงเป็นอาหารเลี้ยงวิญญาณของเรา
7. สรุป
  - 7.1 การฉลองศีลมหาสนิทเป็นศูนย์กลางแห่งชีวิตจิตของพระศาสนจักร ไม่ว่าจะเป็พิธีกรรมหรือกิจศรัทธา ทั้งที่เป็นแบบสาธารณะ แบบส่วนตัว
  - 7.2 การประทับอยู่อย่างแท้จริงของพระเยซูเจ้าในมิสซาส่งผลที่ตามมาต่อพิธีกรรมศีลมหาสนิทนอกมิสซา
  - 7.3 พิธีกรรมศีลมหาสนิทนอกมิสซาเป็นกิจการการนมัสการพระเจ้าโดยตรง “เอมมานูเอล” พระเจ้าสถิตกับเรา ภายใต้รูปปรากฏของปังและเหล้าองุ่น
  - 7.4 เป้าหมายของพิธีกรรมศีลมหาสนิทนอกมิสซา คือ 1) เป็นหนึ่งเดียวกับพระทรมานและการสิ้นพระชนม์ของพระเยซูเจ้า 2) เป็นการรับศีลมหาสนิททั้งโดยเครื่องหมาย และด้วยความปรารถนาฝ่ายจิต

ดังนั้น พิธีศีลมหาสนิทนอกมิสซาต้องนำคริสตชนไปสู่การถวายมิสซา และเป็นหนึ่งเดียวกับพระคริสตเจ้าด้วยการรับศีลมหาสนิทด้วยความปรารถนา

2. รูปแบบของพิธีกรรมศีลมหาสนิทนอกมิสซา

1. การส่งศีลมหาสนิทแก่คนเจ็บป่วยและคนชรา

พระสงฆ์จิตตาศิลปินควรสอดส่องให้คนเจ็บป่วยและคนชรา แม้เขาไม่เจ็บหนักหรืออยู่ในอันตรายใกล้จะตาย ได้มีโอกาสรับศีลมหาสนิทบ่อยๆ แม้ทุกวัน เฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างเทศกาลปัสกาคคนเจ็บป่วยและคนชราเหล่านี้รับศีลมหาสนิทได้ไม่ว่าเวลาใด

คนเจ็บป่วยที่รับศีลมหาสนิทในรูปปังไม่ได้ อนุญาตให้เขาได้รับได้ในรูปเหล้าองุ่นอย่างเดียว

ผู้ดูแลคนเจ็บป่วยก็รับศีลมหาสนิทพร้อมกับคนเจ็บป่วยได้ โดยปฏิบัติตามกฎการรับศีลมหาสนิทตามปกติ

เวลาเชิญศีลมหาสนิทจะต้องบรรจุในตลับหรือภาชนะศักดิ์สิทธิ์

ควรเตือนผู้ดูแลหรือผู้อยู่กับคนเจ็บป่วย ให้จัดเตรียมห้องนอนคนเจ็บป่วยอย่างสมควร มีโต๊ะคลุมผ้าสำหรับวางศีลมหาสนิท ถ้ามีธรรมเนียมใช้น้ำเสก ต้องจัดหาภาชนะที่ใส่น้ำเสก กับเครื่องพรมน้ำเสกหรือกิ่งไม้เล็ก ๆ ที่เหมาะแก่การพรม ตลอดจนเทียนบนโต๊ะด้วย

ลำดับพิธีการส่งศีลมหาสนิทแก่คนเจ็บป่วยและคนชรา

- ประธานกล่าวทักทาย (อาจพรมน้ำเสก)
- บทสารภาพบาป
- อ่านพระวาจา
- บทข้าแต่พระบิดา
- ประธานชูศีลและกล่าว “นี่คือ (พระคริสตเจ้า) ลูกแกะพระเจ้า
นี่คือผู้พลีพระชนม์เพื่อยกบาปของโลก.....”
- ส่งศีลมหาสนิท
- บทภาวนาส่งท้าย
- อวยพรปิดพิธี

2. การเฝ้าศีลมหาสนิท (Visits to the Blessed Sacrament)

มีลักษณะเป็นการนมัสการส่วนตัว ผู้ศีลควรตั้งในที่ที่สะดวกในการเฝ้าศีลมหาสนิทส่วนตัว อาจจะแยกออกมาเป็นวัดน้อยในวัด (ไม่จำเป็นต้องเป็นอาคารที่แยกออกจากตัววัด)

ผู้ศีลในวัดน้อยที่เก็บศีลมหาสนิทควรอยู่บนพระแท่น เพื่อแสดงให้เห็นความเชื่อโยงระหว่างมิสซา กับพิธีกรรมศีลมหาสนิทนอกมิสซา ควรจุดตะเกียง หรือ เทียนในตะเกียง หรือ อาจจะเป็นตะเกียงไฟฟ้าก็ได้

3. การตั้งศีลมหาสนิท (Exposition of the Blessed Sacrament)

การตั้งศีลมหาสนิททั้งด้วยรัศมีหรือผอบศีล เป็นการประกาศความเชื่อของคริสตชนต่อการประทับอยู่อย่างแท้จริงของพระเยซูเจ้าในศีลมหาสนิท และเชิญชวนเขาให้รับศีลมหาสนิทฝ่ายจิต ซึ่งมีเป้าหมายคือการรับศีลมหาสนิทในมิสซา และการประทับอยู่อย่างแท้จริงของพระองค์เป็นผลมาจากการเสกศีลในมิสซาตั้งนั้น

- 1) ระหว่างตั้งศีลในวัด ห้ามถวายมิสซาในวัด
- 2) ถ้ามีการตั้งศีลหลายวัน ควรเก็บศีลมหาสนิทเมื่อมีการถวายมิสซา เว้นแต่จะตั้งศีลในวัดน้อยที่แยกออกจากวัดใหญ่

การแสดงความเคารพต่อศีลมหาสนิทโดยการย่อเข่า (ประเทศไทยใช้การไหว้ หรือกราบ) ตั้งเทียน 4 หรือ 6 เล่มเมื่อตั้งศีลด้วยรัศมี และใช้กำยาน ตั้งเทียนอย่างน้อย 2 เล่มเมื่อตั้งศีลด้วยผอบศีล และอาจใช้กำยานก็ได้

รูปแบบการตั้งศีลมหาสนิท

3.1 การตั้งศีลมหาสนิทเป็นระยะเวลานาน

ควรจัดในวัดที่มีตู้ศีลเก็บศีลมหาสนิทอย่างน้อยปีละครั้ง โดยมีผู้ร่วมพิธีจำนวนหนึ่ง การตั้งศีลไม่จำเป็นต้องต่อเนื่อง เป็นต้น เก็บศีลเมื่อมีการถวายมิสซาในวัด แต่ไม่ควรเก็บศีลมหาสนิทเกิน 2 ครั้งต่อวัน (เที่ยงวัน และตอนกลางคืน เมื่อไม่มีคนเฝ้าศีล)

การตั้งศีลระยะยาวเช่นการตั้งศีล 40 ชั่วโมงซึ่งปรากฏที่กรุงโรมตอนกลางศตวรรษที่ 16 พระสันตะปาปาเคลเมนต์ที่ 11 ออกคำสั่งให้มีมิสซาหลังจากจบการตั้งศีล และต่อด้วยขบวนแห่เหมือนวันพลุห์สบัติศักดิ์สิทธิ์ กฎหมายพระศาสนจักรปี 1917 ขอให้แต่ละวัดจัดความศรัทธาขึ้นปีละครั้ง

(ในศตวรรษที่สองมีธรรมเนียมมอดอาหารและสวดภาวนา 40 ชั่วโมงจากบ่ายวันศุกร์ศักดิ์สิทธิ์ไปจนถึงเช้าวันอาทิตย์อีสกา ธรรมเนียมที่มีปัจจุบันนี้น่าจะมาจากศตวรรษที่ 16 ที่เมืองมิลาน และยังได้ถือปฏิบัติโดยนักบุญอันตน ชักกาเรีย นักบุญฟิลิป เนรี และนักบุญชาร์ล บาร์โม่เอ)

3.2 การตั้งศีลมหาสนิทช่วงเวลาสั้น ๆ

ควรมีช่วงเวลาในการอ่านพระวาจา บทเพลง บทภาวนา และการรำพึงอย่างเงียบ ๆ มีการอวยพรศีลมหาสนิทตอนจบพิธี ไม่นุญาตให้ตั้งศีลมหาสนิทเพื่อการอวยพรเท่านั้น

ถ้าตั้งศีลมหาสนิทต่อจากมิสซาให้ใช้ศีลมหาสนิทที่เสกในมิสซา หรืออาจจะตั้งศีลหลังทำวัตร โดยเฉพาะทำวัตรเย็น หรืออาจจะทำวัตรระหว่างตั้งศีลฯ เพื่อเห็นความเชื่อมโยงระหว่างมิสซากับพิธีกรรมแห่งการสรรเสริญ (การทำวัตร) ซึ่งขยายช่วงเวลาแห่งการนมัสการศีลมหาสนิทออกไป

3.3 การตั้งศีลมหาสนิทตลอด 24 ชั่วโมง

เกี่ยวข้องกับคณะนักบวชและกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งธรรมนูญของคณะเรียกร้องให้นมัสการศีลมหาสนิท 24 ชั่วโมง แนนอนจะเก็บศีลเมื่อมีมิสซา แนะนำให้มีการจัดเวรเฝ้าศีล แต่ต้องมีช่วงเวลาที่สมาชิกทุกคนในคณะนมนมัสการศีลมหาสนิทร่วมกัน โดยอ่านพระวาจา ข้บร้อง และเงียบเพื่อไตร่ตรอง เพื่อให้ชีวิตฝ่ายจิตของชุมชนมีความเข้มแข็ง

ศาสนบริกรตั้งศีลมหาสนิทปกติ คือ พระสังฆราช พระสงฆ์ สังฆานุกร

ศาสนบริกรพิเศษ คือ ผู้ช่วยพิธีกรรมที่ได้รับการแต่งตั้ง ฆราวาสหรือนักบวชที่ได้รับการแต่งตั้งโดยพระสังฆราชท้องถิ่น

สวดสายประคำได้แต่ควรมีบทรำพึงที่มีพระเยซูเจ้าเป็นศูนย์กลาง

4. การแห่ศีลมหาสนิท (Eucharistic Processions)

การแห่ศีลเป็นที่นิยมในยุคบาโรค หลังสังคายนาแห่งเตรินท์ จัดโดยเฉพาะในวันสมโภชพระวรกายและพระโลหิตของพระเยซูเจ้า การแห่ประกอบด้วยธงตราสัญลักษณ์ วงโยธวาทิต และการแสดงออกภายนอก พระศาสนจักรทำสิ่งนี้เพื่อยืนยันความเชื่อในการประทับอยู่อย่างแท้จริงของพระเยซูเจ้าในศีลมหาสนิท

ในเอกสารการนมนัสการศีลมหาสนิทนอกพิธีมิสซาให้ความหมายของการแห่ศีลมหาสนิทว่าเป็นการที่คริสตชนแสดงการเป็นประจักษ์พยานสาธารณะต่อความเชื่อและความศรัทธาต่อศีลมหาสนิท

1. พระสังฆราชตัดสินใจภายใต้คำแนะนำ ในการจัดขบวนแห่ศีลมหาสนิท เรื่อง สภาพ เวลา สถานที่ และการวางแผน

2. การแห่ศีลมหาสนิทในวันสมโภชพระวรกายและพระโลหิตของพระเยซูเจ้า และในวันที่เหมาะสมเช่นวันสมโภชพระคริสตกษัตริย์ มีความหมายพิเศษสำหรับการอภิบาลและชีวิตจิตของวัดหรือสังฆมณฑล ควรจะมีการแห่เช่นนี้อย่างต่อเนื่อง

3. เป็นการเหมาะสมที่ขบวนแห่เริ่มหลังมิสซา ใช้ศีลมหาสนิทที่เสกในมิสซา หรือแห่หลังช่วงตั้งศีลมหาสนิทหลังมิสซา

4. ต้องมีที่พักศีลมหาสนิทซึ่งอาจจะมีการอวยพรศีลที่นั่นด้วย บทเพลงและบทภาวนาควรแสดงความเชื่อของผู้ร่วมพิธี และมีศูนย์กลางอยู่ที่พระเยซูเจ้า

5. ขบวนแห่ศีลมหาสนิทไม่ควรกระทำในวัด ควรเป็นการแสดงความเชื่อแบบสาธารณะ “บนถนนหรือจากวัดหนึ่งไปยังอีกวัดหนึ่ง” การแห่ศีลในวันพหุหัสตัสศักดิ์สิทธิ์ไม่ใช่ขบวนแห่ในความหมายของการแห่อย่างสง่า แต่เป็นการอัญเชิญศีลมหาสนิทจากพระแท่นไปยังที่พักศีลมหาสนิท

5. งานชุมนุมคารพศีลมหาสนิท (Eucharistic Congresses)

งานชุมนุมคารพศีลมหาสนิทนานาชาติเริ่มเป็นครั้งแรกที่เมืองลีส ประเทศฝรั่งเศส เมื่อวันที่ 21 มิถุนายน ค.ศ. 1881 งานชุมนุมคารพศีลมหาสนิทเป็นกิจกรรมที่แสดงออกเป็นพิเศษถึงการนมัสการต่อศีลมหาสนิท งานนี้อาจจะจัดได้ในระดับสังฆมณฑล ระดับเขต ระดับชาติ หรือระดับโลก

การเตรียมงานชุมนุมคารพศีลมหาสนิทประกอบด้วย

1. การสอนคำสอนเกี่ยวกับศีลมหาสนิท โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของพระเยซูคริสตเจ้าผู้ทรงประทับอยู่ และทำงานในพระศาสนจักร

2. การมีส่วนร่วมในพิธีกรรมโดยเน้นที่การฟังพระวาจาของพระเจ้า จิตตารมณ์แห่งความรัก และชีวิตหมู่คณะ

3. งานวิจัยเพื่อหาวิธีการสนับสนุนการพัฒนามนุษย์ และการแบ่งปันสิ่งของทั้งฝ่ายกายและฝ่ายจิตอย่างเป็นธรรม เป้าหมายก็คือโต๊ะแห่งศีลมหาสนิทในพิธีมิสซาจะต้องทำให้เชื่อแบ่งแห่งความรักของพระวรสารแผ่ขยายไปในสังคม และทำให้สังคมปัจจุบันเติบโตในความรักของพระเจ้า ซึ่งเป็นการเสริมสร้างให้เกิดพระอาณาจักรสวรรค์ในอนาคต

แนวทางการฉลองงานชุมนุมคารพศีลมหาสนิทมีดังนี้

1. พิธีมิสซา (การฉลองศีลมหาสนิท) เป็นศูนย์กลางที่แท้จริงและส่วนที่สำคัญที่สุดของงานชุมนุมคารพศีลมหาสนิท รวมทั้งกิจกรรมความศรัทธาต่อศีลมหาสนิท และโปรแกรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสังคม

2. การประชุมกันในการสอนคำสอน วจนพิธีกรรม การสัมนา ในหัวข้อที่งานชุมนุมคารพศีลมหาสนิทตั้งขึ้น และหาวิธีการที่จะนำข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมเหล่านี้ไปปฏิบัติในชีวิต

3. ควรจัดให้มีเวลาที่ยาวนานสักหน่อยในการนมัสการศีลมหาสนิท

4. จัดการแห่ศีลมหาสนิทโดยคำนึงถึงแนวทางของพระศาสนจักรสากล และประยุกต์ให้เข้ากับวัฒนธรรมของพระศาสนจักรท้องถิ่น

สรุป

การฉลองศีลมหาสนิทในพิธีมิสซาเป็นศูนย์กลางแห่งชีวิตจิตของพระศาสนจักร ไม่ว่าจะเป็ นพิธีกรรมหรือกิจศรัทธา ทั้งที่เป็นแบบสาธารณะ หรือแบบส่วนตัว และความเชื่อเรื่อง การประทับอยู่อย่าง แท้จริงของพระเยซูเจ้าในศีลมหาสนิทที่ได้รับการเสกในพิธีมิสซาส่งผลที่ให้เกิดพิธีกรรมศีลมหาสนิทนอก มิสซา อาจกล่าวได้ว่า พระศาสนจักรมีประสบการณ์การประทับอยู่ของพระเยซูเจ้าในศีลมหาสนิทนอกพิธี มิสซา โดย

- 1) ประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้ที่แสดงความศรัทธาโดยเฝ้าศีลมหาสนิท
- 2) ประสบการณ์ของหมู่คณะ โดย การตั้งศีลมหาสนิท การแห่ศีลมหาสนิท และงานชุมนุมเคารพ ศีลมหาสนิท